

24EDU - Doi pentru educație

Liceul Tehnologic
"Dimitrie
Leonida"
Petroșani

&
Școala
Gimnazială "I.D.
Sîrbu" Petrila

2022-2023

Numărul **6**

ISSN: 2734-8725

ISSN-L 2734-8725

Liceul Tehnologic "Dimitrie Leonida" Petroșani

&

Școala Gimnazială "I.D. Sîrbu" Petrila

Colectivul de redacție:

Școala Gimnazială "I.D. Sîrbu" Petrila:

Prof. Biro Ana Maria

Prof. Zorilă Coculeana

Liceul Tehnologic "Dimitrie Leonida" Petroșani:

Prof. Cercel Ana Maria

Prof. Paraschiv Camelia

Coperta revistei este realizată de domnul prof. Chința Radu – Clubul Copiilor Petrila

Adresa: Școala Gimnazială "I.D. Sîrbu" Petrila Str.
Tudor Vladimirescu, nr.5, Petrila,
Jud. Hunedoara, cod. 335800
e-mail: scidsirbu@yahoo.com
www.leonida-petrosani.ro
<https://scoala.idsirbu.ro/>

ISSN: 2734-8725

ISSN-L 2734-8725

Autorii articolelor își asumă răspunderea pentru originalitatea, claritatea și corectitudinea materialelor publicate. Imaginile sunt preluate de pe Internet.

Înainte de a începe.....

... menționăm că revista este ilustrată prin bunăvoința domnului profesor Chința Radu și a doamnei profesoare Chința Cipriana. Acestea sunt mesajele celor doi artiști pentru dumneavoastră:

"În această perioadă de pandemie și post-pandemie suntem doritori de activități creative, menite să ne scoată din starea de mahmureală spirituală în care tindem să cădem cu toții. De aceea atelierele Clubului Copiilor, elevii Școlii I.D Sîrbu Petrila și ilustratia.ro s-au gândit să realizeze pentru încântarea dumneavoastră spirituală o serie de desene menite să ne bucure privirea."

*Prof. Radu Dacian Chința (www.ilustratia.ro)- profesor de artă populară la Clubul Copiilor
Valea Jiului- Petrila*

"Dacă e să le oferim copiilor teme de desen adecvate vârstei lor, trebuie să le înțelegem stările de spirit, să le simțim trăirile, să nu-i speriem cu informații inutile și uneori inadecvate. Cu multă experiență în ceea ce privește educația plastică pot sfătui toți copiii că este foarte bun acest exercițiu de manifestare a talentului și de exprimare a creativității, exercițiu de realizare a unor lucrări plastice. Menirea lor este să dea o stare de bine, dar și să antreneze gândirea de tip analitic. Așadar desenul nu ne poate face decât bine, deci... să desenăm!"

*Prof. Chința Cipriana Maria - profesor de educație plastică la Școala Gimnazială I.D. Sîrbu
Petrila*

Cuprins

Înainte de a începe	3
Relații educaționale în vederea formării personalității elevilor	6
Prof. Ambruș Georgiana, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila.....	6
Dezbaterea, metodă modernă folosită în explorarea textului literar	9
Prof. Andrei Beatrice-Mirela, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila.....	9
Capacități de comunicare nonverbală implicate în activitatea didactică	13
Prof. Bauman Cristina, Colegiul Național „Decebal” Deva.....	13
Creativitate și inovație în activitatea didactică	16
Prof. Bălici Claudia, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Rudolf Steiner” Hunedoara.....	16
Procesul de evaluare din perspectiva unei pedagogii a creativității	20
Prof. Biro Ana-Maria, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila.....	20
Metodele interactive și efectele formative ale acestora	24
Prof. Blaj Mihai Alexandru, Liceul Teoretic ”I.C. Brătianu” Hateg, județul Hunedoara.....	24
Procesul instructiv-educativ, optim din perspectiva unui management de calitate	28
Prof. înv. primar Bolog Rodica, Școala Gimnazială ”I. D. Sîrbu”, Petrila-Hunedoara.....	28
Gândirea critică – metodă activă de predare	32
Prof. înv. primar: Cimponer Iulia, Liceul Tehnologic „Matei Corvin” – Hunedoara.....	32
Managementul clasei și învățarea activă	36
Prof. Cornea Cristina, Colegiul Național Pedagogic “Regina Maria” Deva, județul Hunedoara.....	36
Metode și tehnici interactive de predare	40
Prof. Dan Ionela-Elisabeta, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu”-.....	40
Grădinița cu PN și PP Nr. 1, Petrila.....	40
Rolul conversației în predarea limbilor străine	43
Prof. Ersoy Marcela, Colegiul Tehnic “Constantin Brâncuși”, Petrila.....	43
Adaptarea procesului de instruire la nevoile fiecărui elev	44
Profesor, Ința Ramona-Estera, Colegiul Economic „Hermes” Petroșani.....	44
Deficiența mintală	47
Prof. Ititesc Loredana, Școala Gimnazială „I.G.Duca” Petroșani.....	47
Cum pot activitățile practice să ajute la învățarea limbii engleze	50
Prof. Konerth Cristina-Mihaela, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila,.....	50
județul Hunedoara.....	50
Rolul părintelui în integrarea școlară a elevului cu CES	53
Prof. Lăcătușu Cristina Mihaela - Școala Gimnazială „I.G.Duca” Petroșani.....	53
Metodele interactive și rolul lor în procesul de învățare	54
Prof. Lăutaru Alexandu, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani,.....	54
județul Hunedoara.....	54
Factori care influențează calitatea educației	58
Prof. Manolea Mihaela, Liceul Tehnologic ”Dimitrie Leonida” Petroșani.....	58

Studiu comparativ între metodele tradiționale și moderne utilizate în procesul de predare- învățare	61
Prof. Mihoc Manuela-Luminița, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani,.....	61
Creativitatea - dimenisune a învățămîntului modern	65
Prof. Mititelu Ana-Maria, Școală Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrița.....	65
Interviul - o metodă de lucru utilă în lecțiile de dirigenție	68
Prof. Paraschiv Camelia – Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”Petroșani	68
Autoevaluarea - avantaje și dezavantaje	70
Prof. înv. primar Popescu Natalia Livia, Liceul Tehnologic Transilvania Deva	70
Adaptarea curriculum-ului la contextul local	72
Bibliotecar, Scafariu Angela, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrița.....	72
Evaluarea în procesul de învățămînt	76
Prof. înv. primar Scafariu Corina-Anișoara, Școala Gimnazială I. D. Sîrbu Petrița-Hunedoara.....	76
Predarea limbii și literaturii române în contextul digitalizării	79
Prof. dr. Țene Simona , Colegiul Național „Regina Maria” Deva	79
Power Point - un mod de conversație în geometrie	82
Prof. Todorici Monteola-Ilona, Colegiul Tehnic „Constantin Brâncuși” Petrița,	82
județul Hunedoara.....	82
Aplicarea teoriei inteligențelor multiple în orele de biologie	84
Prof. Zorilă Coculeana, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrița	84

Relații educaționale în vederea formării personalității elevilor

Prof. Ambruș Georgiana, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila

Ca instituție socială, școala include în clasele sale colective egale ca vârstă, care parcurg programe de instruire determinate într-un spirit competitiv, relațiile grupale fiind supuse aceluiași reguli și regulamente. Încadrarea copilului într-o clasă conferă statutul de elev și prilejuiește contactele sociale ale elevului cu alt elev, schimburile de idei, moduri de comportare, valori pozitive, informații, bunuri materiale ș.a. Sub influența educatorului, relațiile interpersonale se dezvoltă, se diversifică, dobândind forme variate de manifestare. Mediul școlar se caracterizează prin mutualitate afectivă, fapt ce creează condiția cerinței de a câștiga independent un statut în colectivitatea clasei. Copilul devine membru al unei colectivități în care se constituie un nou climat afectiv, de recunoaștere a autorității și raporturi de reciprocitate.

Apariția, dezvoltarea și funcționarea relațiilor interpersonale este dependentă de simultaneitatea acțională, de prezența concomitentă a tuturor celor trei caracteristici definitorii ale relațiilor interpersonale. Importanța socială a profesiei rezultă din responsabilitatea și din rolul hotărâtor pe care îl are educatorul în transformarea profundă a personalității, în dezvoltarea substanței intelectuale, fizice și socio-morale a individului.

Procesul de învățământ, presupunând interacțiunea factorilor umani antrenați în desfășurarea acestuia, generează un ansamblu de relații între participanți. Această legătură dintre interacțiuni și relații decurge din faptul că orice interacțiune este purtătoare de atitudini; acestea din urmă se exprimă, se obiectivează în modul în care educatorul interacționează cu elevii, precum și în relațiile ce se stabilesc între componentii unui grup.

În funcție de natura relațiilor educator- elev, precum și a celor dintre elevi în cadrul grupului, un educator poate avea în vedere, deopotrivă, întregul grup-clasa sau manifestă încredere în unii elevi și atitudine de rezervă față de alții, își formează o părere bună despre unii și nefavorabilă despre alții, favorizează și stimulează participarea unora, ignorându-i pe alții.

Condițiile de definire a relațiilor interpersonale sunt:

- *caracterul psihologic* atestă faptul că la înfăptuirea actului respectiv participa întregul sistem de personalitate al indivizilor implicați în vederea obținerii reciprocității;
- *caracterul conștient*, presupune implicarea în actul respectiv a persoanei conștientă de sine și de celălalt, de nevoile și de așteptările reciproce;

➤ *caracterul direct* atestă importanța sau necesitatea unui minim contact perceptiv între parteneri, contactul „față în față”.

Apariția, dezvoltarea și funcționarea relațiilor interpersonale este dependentă de simultaneitatea acțiunilor, de prezența concomitentă a tuturor celor trei caracteristici definitorii ale relațiilor interpersonale.

De asemenea, atitudinea elevilor față de educator devine foarte nuanțată; practica școlară evidențiază atitudini foarte diferite ale elevilor în învățare care au la origine simpatia/antipatia față de educator; sunt frecvente situațiile în care ignoră un obiect de învățământ din cauza antipatiei față de profesorul care predă disciplina respectivă.

În sensul acțiunii mutuale a partenerilor, relațiile interpersonale pot fi clasificate astfel:

- **relații de acomodare:** partenerii își reglează comportamentele;
- **relații de asimilare:** constau într-un transfer de puncte de vedere, atitudini și comportamente între parteneri, ajungându-se până la un nivel la care partenerii pot gândii sau acționa identic;
- **relații de stratificare:** structura partenerilor după ierarhia statutelor deținute;
- **relații de alienare:** neputând desfășura interacțiuni reciproce, partenerii manifestă tendințe de izolare.

Cunoașterea relațiilor și structurilor interpersonale dintr-un grup educațional este utilă nu numai din punct de vedere explicativ, ci mai ales acțional, ea permițând realizarea unei activități de instrucție și educație legitimă științific și, în consecință, eficace.

În cadrul clasei se pot stabili relații interpersonale între profesor-elev și elevi-elevi, referindu-ne aici la relațiile elevului cu grupul din care face parte și la relațiile grupului cu personalitatea elevului. Relația profesor-elev are un sens bine determinat, fiind reglată de planuri de învățământ, programe școlare, manuale, forma de comunicare specifică fiind cea verbală. Există o interacțiune activă între profesor-elev, ca relație interpersonală. Spre deosebire de aceasta, relațiile elev-elev cuprind aspecte variate și multiple, interacțiunile având un caracter mai puțin determinat, realizându-se în mai multe sensuri și direcții. Forma de comunicare care predomină este cea afectivă.

Pentru a aduce în prim-plan o educație autentică ar trebui să acordăm foarte multă încredere și libertate elevului, care este singurul capabil să orienteze relațiile educaționale și scopul educației către nevoile și așteptările lui, către motivațiile și responsabilitățile în care se implică singur. Teama și lipsa încrederii în copii și elevi deteriorează de fapt relațiile cu ei. Ar trebui să fim mai atenți la ei, să le lășăm libertatea de manifestare a emoțiilor, a gândurilor, a comportamentelor ce sunt firești pentru ei, fără a le raporta la standarde create de adulți, la judecăți de valoare (în care doar valorile noastre sunt bune și contează) etc., pentru că noi, adulții, suntem atotștiutori, stăpâni pe un adevăr și o știință relative, pentru că noi avem dreptate, noi avem controlul

și puterea, pentru că așa ne convine nouă, dar dacă raporturile s-ar schimba... nu ne vom mai simți confortabil. Cât de mult ne interesează să se simtă confortabil și copiii noștri în această lume?

Relațiile cu ei sunt sănătoase dacă au și ei un cuvânt de spus și noi îi ascultăm, dacă împărțim cu ei controlul și puterea, dacă în comunicarea cu ei măcar timpul îl împărțim la jumătate, dacă am da valoare ideilor, argumentelor, percepțiilor lor poate am progresa mult mai repede.

În formarea inițială și cea continuă a cadrelor didactice ar trebui să se insiste pe formarea și dezvoltarea, dar mai ales pe manifestarea în relațiile educaționale a comportamentelor autentice bazate pe competențe metodologice, organizatorice, de comunicare, de planificare, de management al clasei de elevi, a situațiilor de criză, de evaluare, de gestionare a conflictelor, de gestionare a priorităților, timpului și stresului etc. Pentru a inspira elevilor încredere, stimă de sine, motivație, performanță, obiectivul în dezvoltarea relațiilor educaționale ar trebui să fie: manifestarea autorității de competență cu prioritate.

Relațiile interpersonale stabilite în cadrul colectivului amplifică puterea indivizilor ca urmare a cooperării, sporind forța creativă, modifică viața afectivă și atitudinile. S-a constatat că în grupurile cu relații interpersonale negative sunt rezultate scăzute de ordin educativ, didactic față de grupurile cu relații pozitive. Școala reprezintă, alături de familie, factorul central al modelării psihocomportamentale a individului, în concordanță cu anumite nevoi și cerințe reclamate de viață, cât și anumite valori și idealuri pe care le impune și le promovează societatea pentru afirmarea de sine. Prin structura, conținutul și finalitatea sa, relația școlară constituie una din cele mai bogate și mai complexe surse ale modelării personalității.

Din punctul meu de vedere, cadrele didactice ar trebui să știe cum să valorifice diversele experiențe de învățare ale elevilor, provenite din educația nonformală sau informală și să găsească căi, metode de a-și valorifica propriile experiențe de învățare din afara învățării formale, pentru a dinamiza și a eficientiza procesele didactice pe care le construiesc.

Deoarece elevii se simt valorizați, capătă încredere în ei, învață să comunice cu ceilalți, au șansa de a învăța în mod autentic și profund, din mai multe perspective despre o temă, de a interioriza diverse experiențe de învățare și de a-și clarifica propriile valori și atitudini față de cunoaștere, interiorizează un continuum între ceea ce învață la școală și ceea ce învață în alte contexte, nonformale sau informale.

Profesorii ar trebui să împărtășească experiențe de învățare proprii, din care să rezulte o anumită atitudine față de cunoaștere și un stil de lucru intelectual, să creeze un climat stimulatив pentru elevi, satisfacția de a-și folosi întregul potențial cognitiv și metacognitiv în procesul didactic.

Bibliografie:

1. C. Cucos, - Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2002;
3. E. Planchard,- Pedagogia școlară contemporană, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992;
4. Sorin Cristea, - Dicționar de termeni pedagogici, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998;
5. Tudorică R. - Dimensiunea europeană a învățământului românesc. Strategii și constrângeri, Editura Institutul European, Iași, 2004.

Dezbaterea, metodă modernă folosită în explorarea textului literar

Prof. Andrei Beatrice-Mirela, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrla

Modernizarea metodelor de învățământ vizează accentuarea activismului elevilor, mobilizându-i să cunoască și să utilizeze metode și tehnici de învățare prin acțiune. În acest sens, profesorul nu mai are principalul rol de a transmite cunoștințe elevilor, ci de a organiza și de a conduce activitatea de învățare, de cercetare a elevilor. Se schimbă, de asemenea, și rolul elevilor. Ei nu mai sunt simpli înregistratori ai unor cunoștințe elaborate de alții, ci devin cercetători activi prin descoperirea cunoștințelor noi.

În gimnaziu, prin studiul limbii și al literaturii române se urmăresc valori și atitudini care să contribuie la formarea unei personalități autonome a elevilor, capabile de discernământ și de spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică.

Limba și literatura română este o disciplină regăsită la toate examenele importante din învățământul preuniversitar. În acest caz se impune să găsim metodele potrivite pentru a face orele cât mai agreabile. Elevii plictisiți, atitudinea severă a profesorului, programa încărcată sunt

doar câteva probleme

care trebuie rezolvate, iar acest lucru poate fi îndeplinit, cred eu, prin introducerea unor metode care să stimuleze o învățare nu doar eficientă, ci și activă, participativă și creativă. Se resimte astăzi, poate mai mult decât oricând, nevoia de a schimba ceva în demersul nostru didactic. Trăim într-o perioadă de un dinamism copleșitor, în care informația se propagă cu o repeziciune uimitoare și trebuie să ne adaptăm evoluției tehnicii pentru a ne integra în structurile sociale, dar și pentru a-i înțelege pe cei tineri, a căror unică pasiune pare a fi calculatorul.

Strategiile didactice pe care le adoptăm nu pot ignora necesitatea de a schimba perspectiva din care abordăm conținuturile învățării. Nu putem nega rolul important pe care îl au încă metodele clasice, tradiționale, dar dezvoltarea unei gândiri critice necesită o atenție deosebită acordată activizării elevilor, implicării lor efective în procesul acumulării cunoștințelor. Profesorul, în calitatea sa de manager, va dovedi faptul că nu este doar un organizator și un controlor, ci și un partener ce încurajează elevii, un participant la inițierea activității, o resursă de informații atunci când este nevoie, dar și un facilitator, un tutore.

Metodele didactice moderne au multiple avantaje: stimulează gândirea, trezesc interesul, cultivă competitivitatea, dezvoltă capacitatea de sinteză și de analiză, învață arta dialogului, a respectării altor puncte de vedere, inițiază în lucrul pe grupe, implică în rezolvarea sarcinilor întregul colectiv al clasei.

Vom încerca să aducem în discuție una dintre metodele moderne, folosite mai ales la liceu, în receptarea și analiza textelor literare și anume dezbateră.

Metoda presupune ca inițial să se formeze două grupe (fiecare având în componența sa maximum patru membri), afirmatorii și negatorii, care se vor situa pe poziții antinomice pe tot parcursul discuțiilor. O a treia grupă va fi constituită din echipa de evaluatori (tot trei-patru elevi). Cei indeciși sau care doresc să păstreze o poziție neutră sunt spectatorii (restul clasei). Pentru ca lucrurile să decurgă cât mai firesc, se va opta pentru tragerea la sorți în ceea ce privește constituirea grupelor. Elevii trebuie pregătiți întotdeauna pentru desfășurarea unei astfel de activități complexe. Li se va explica întâi ce reprezintă o dezbatere și cum se poate ea realiza, de asemenea sunt importante și clasificările și distincțiile care se fac între tipurile de dezbateri.

Se pot dezbate opinii pe fondul unei controverse existente, pentru a se încerca aflarea unui numitor comun sau impunerea unui anumit aspect, deliberarea pentru luarea unei decizii sau pentru aprofundarea unor probleme cunoscute parțial.

O dezbatere duce în final la construirea unor discursuri argumentative, iar elevii trebuie să se familiarizeze cu acest tip de texte deoarece ele figurează și în materia pentru bacalaureat la limba și literatura română. Într-o argumentație se pleacă de la o premisă, de la o ipoteză, față de care vorbitorul poate adopta poziția pro sau contra. Se aduc argumente cât mai concludente în susținerea punctului de vedere personal, deoarece antagonistul (cel care se opune) nu poate fi convins decât dacă nu mai găsește mijloace logice de a riposta. Argumentele, la rândul lor, nu pot fi selectate decât ținând seama de interlocutori, de nivelul cunoștințelor acestora, de gradul lor de pregătire și de receptare.

O demonstrație trebuie întărită întotdeauna printr-o concluzie care să rezume nivelul atins în prezentarea aspectului ales. Dezbateră devine interesantă și elevii îndrăgesc această metodă didactică modernă din mai multe motive: în primul rând au libertatea de a-și structura discursul după bunul plac, respectând totuși caracteristicile unei argumentări, se simt mult mai dezinvolți, mai spontani și implicit mai originali.

Documentarea pentru dezbateri este doar orientativ sugerată de către profesor, ei pot interveni cu materiale diverse, pot surprinde elemente deosebite ale temei propuse. Acest studiu individual al unei bibliografii le dă mai multă încredere, conspectează singuri ceea ce cred că le-ar fi util, lucrează cu o serie întreagă de materiale, de documente cărora le stabilesc ei înșiși o ierarhie valorică.

Dezbaterea nu îl determină pe elev să fie doar organizat, sintetic, să dobândească abilități de corelare a unor noțiuni din domenii diferite, să combată o atitudine pe care nu o consideră justă, ci îi dezvoltă și spiritul de lucru în echipă, deoarece construirea argumentelor se realizează în cadrul grupului, profesorul rămânând un simplu moderator, nu intervine nici în redactarea demonstrației și nici în evaluarea prestației fiecărei echipe.

Această metodă presupune o bună organizare a timpului și fair-play: fiecare va asculta punctul de vedere al celuilalt și va interveni politicos, manierat în evidențierea unor aspecte pe care le consideră importante, elevii vor fi încurajați să își asculte oponentii cu atenție. În alegerea temei, a bibliografiei precum și a planului proiectului participă atât profesorul, cât mai ales colectivul clasei, orice membru însușindu-și responsabilități, implicându-se în diferite sarcini de lucru, mai ales în documentare. Dezbaterea propriu-zisă durează 30-40 de minute, restul timpului este alocat analizei. Este util ca orice dezbateri să se finalizeze printr-un referat ori o sinteză, astfel încât toți elevii participanți să valorifice cunoștințele dobândite.

Evaluarea unei debateri este complexă deoarece vizează procesul de documentare, produsul, dar și argumentația orală propriu-zisă. Elevul implicat într-un astfel de scenariu didactic este chiar invitat să se autoevalueze, prin completarea unor fișe structurate astfel:

- La această dezbateri rolul meu a fost.....,
- Am intervenit.....,
- Intervențiile mele au fost în legătură cu.....,
- Ele au ajutat/n-au ajutat la dezvoltarea temei debaterii.....,
- Urmează să.....,
- Aș aprecia intervenția mea cu nota.....

Grupa de evaluatori nu va omite să aplice calificative de foarte bine, bine sau slab în legătură cu realizarea produsului: dacă s-a folosit o bibliografie minimă obligatorie, dacă s-a respectat planul proiectului, trasat inițial, dacă s-a dezvoltat tema propusă, dacă s-au adus argumente convingătoare în sprijinul temei. Prezentarea cunoaște la rândul ei o grilă de evaluare, de aceea membrii echipelor vor fi informați că este necesar să fixeze din start principalele idei pe care vor să le prezinte, să argumenteze întotdeauna cele prezentate, să respecte formatul raportului, al prezentării, să aibă o atitudine elegantă, să promoveze un dialog veritabil.

Pentru ca acțiunea să reprezinte un succes, fiecare participant trebuie să urmărească atent intervențiile colegilor și să se implice în discuții la momentul potrivit. Se vor aduce argumente pertinente în ambele tabere și se vor compara diferitele puncte de vedere exprimate, pentru a se stabili dacă sunt valide sau nu.

Dezbaterea presupune și o problematizare, pentru că orice opțiune trebuie argumentată și confruntată cu puncte de vedere divergente, iar opiniile divergente vor duce, în cele din urmă, la elucidarea unor aspecte pe care, în alt context, nimeni nu le-ar fi abordat.

Dezbaterea oferă multe posibilități de a dinamiza procesul de învățământ, mai ales datorită faptului că este centrată pe elev, îi dezvoltă creativitatea, îl determină să se implice concret în exprimarea orală, cât mai expresivă, a unui mesaj propriu și astfel să dobândească un rezultat pozitiv pentru care manifestă o satisfacție vizibilă, concretă.

Prezentarea și utilizarea metodelor moderne, oricare ar fi ele, au un singur scop: un mare coeficient de implicare și îi incită pe cei aflați în formare să se familiarizeze, din interior, cu situațiile, pe care, ulterior vor fi obligați să și asume profesional.

De aceea, lăsăm la latitudinea fiecăruia dintre noi, dascălii, folosirea corespunzătoare, cu eficiență imediată, a oricărei din metodele însușite și stăpânite, încât subiecții să fie mereu conectați pe linia cunoașterii și înțelegerii fenomenelor economice, sociale, politice și de altă natură, pentru înzestrarea acestora cu tot ceea ce este folositor în viață.

Bibliografie

1. Breben S., Gongea E., Ruiu G., Fulga M., Metode interactive de grup, Editura Arves, Craiova, 2002;
2. Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Dulamă, Maria, Eliza (2002), Modele, strategii și tehnici didactice activizante, Editura Clusium, 2002;
4. Secrieru, Mihaela, Didactica limbii române, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2004.

Capacități de comunicare nonverbală implicate în activitatea didactică

Prof. Bauman Cristina, Colegiul Național „Decebal” Deva

Capacitatea de a comunica reprezintă o premisă a procesului de construire a relațiilor interpersonale și de incluziune socială. Suntem supuși permanent unor forme complexe de acțiune socială care au rolul de a menține sau de a schimba atitudinile și comportamentele sociale personale sau de grup. Aceste influențe sociale pot varia în intensitate. Presiunea reală sau imaginară poate influența individul în sensul modificării percepțiilor, trăirilor, atitudinilor și chiar a comportamentului acestuia.

Studierea și înțelegerea legăturii dintre comunicare și învățare poate oferi soluții utile la provocările apărute în abordarea educațională a elevilor cu handicap grav și sever. Rolul comunicării

În învățare constă nu doar în lărgirea orizontului uman ci și în înlesnirea dezvoltării aptitudinilor de învățare, care au un caracter obiectual. De asemenea, reprezintă și condiția necesară formării

Intelectului uman în general, mai ales în domeniul proceselor de atenție, percepție, memorare și de gândire.

Comunicarea reprezintă o condiție obligatorie și absolut necesară pentru formarea unor calități atât simple, cât și complexe, care construiesc o ființă capabilă să trăiască printre oameni. Astfel, comunicarea este importantă în orice activitate concretă și contribuie la formarea caracteristicilor tipice ființei umane. Aceste schimbări trebuie să fie în concordanță cu valorile societății și cu idealul educațional. În procesul comunicării didactice acțiunile de influență socio-educatională sunt reciproce. În aceste relații de comunicare, cadrul didactic exercită comportamente de rol, cu impact pozitiv, distructiv sau neutru.

Prin cuvinte, prin modul de a ne purta, prin atitudine, prin capacitatea de a crea un context educativ pozitiv real sau imaginar pentru învățare îi influențăm permanent pe elevi. Aceste influențe pot fi vizibile, directe, coercitive, stresante, ascunse, discrete, subtile. Ele se pot finaliza cu un succes sau cu un eșec. În fiecare demers didactic urmărim modificări ale rezultatelor elevilor dar și ale personalității lor. Acestea obiective pot fi repartizate pe trei planuri: cognitive (perceperea, învățarea, înțelegerea, memorarea și formarea noțiunilor, judecăților, raționamentelor); afective (afinități, sentimente, emoții, așteptări, satisfacții); comportamente (reacții specifice de răspuns, cooperare și competiție, participare, învățare, responsabilitate)

Rațiunea procesului de comunicare, a interacțiunii cadru didactic-elev în situația didactică este de a obține împreună stima de sine, concretizată în rezultate pozitive, performanță școlară, schimbări la nivelul mentalităților, atitudinilor, comportamentelor, formarea și dezvoltarea unei personalități creative și autonome.

Anticiparea corectă a comportamentului celuilalt, aici interlocutorului asigură o comunicare reușită, empatică. Numai o comunicare sinceră, reală este o comunicare empatică, empatia fiind capacitatea de a ne plasa în situația partenerului de dialog. Din punct de vedere psihic, empatia este fenomenul prin care intuim, percepem, înțelegem emoțiile și cunoașterea celuilalt printr-un fel de identificare cu acesta (intrăm în „pielea „lui).

Se spune pe drept cuvânt ca, dacă vrei să cunoști cu adevărat pe cineva, trebuie să mergi o milă cu pantofii lui. Întreaga activitate didactică se bazează pe o comunicare sinceră, când simți pulsul clasei poți realiza performanțe deosebite.

Această calitate a comunicării este indispensabilă cadrelor didactice și ea trebuie educată pe tot parcursul carierei didactice, empatia fiind un instrument esențial fără de care comunicarea didactică nu și-ar îndeplini funcțiile. Pentru a reuși să fim empatici într-o comunicare trebuie să : ascultăm cu atenție interlocutorul, facem efortul de a înțelege esența, înțelegem ideile, motivația, comportamentul partenerului, admitem puncte de vedere și raționamente diferite, acceptăm compromisul și armonizarea pozițiilor diferite.

Chiar dacă activitatea în care dascălul manifestă calități empatică și asigură un sistem de relații interpersonale sincere și eficiente, nu trebuie să confundăm empatia cu identificarea. În acest caz ne îndepărtăm de statusul nostru și autoritatea scade. Dascălul empatic reușește să modeleze caractere și să construiască competențe sociale.

Pentru noi, cadrele didactice este foarte importantă cunoașterea teoriilor comunicării deoarece ne ajută să înțelegem mai bine pozițiile eului elevilor, ne ajută la alegerea și reactualizarea strategiilor de comunicare, la descifrarea mesajelor în complexitatea lor. Putem stabili astfel relații de comunicare pozitivă, eficientă, constructivă, putem interveni eficient și creativ în educarea și formarea personalității elevilor. Bernard Shaw spunea că există 100 de feluri de a spune „nu,, și 1000 de feluri de a spune „da,,. Astfel după intonație un da poate să însemne nu și uneori un nu poate să însemne mai mult da. În limba română nu există reguli stricte de topică , de aceea ordinea în care sunt spuse cuvintele în propoziții mărește expresivitatea. Limbajul oral dispune de multe mijloace de expresivitate pe care le folosim în activitatea didactică : tonul, mimica, gesturile, postura. Folosim permanent comunicarea non-verbală în activitatea didactică abordând o mimică plăcută, zâmbitoare, gesturi și postura care dau încredere micului școlar și fac comunicarea plăcută, ușoară, stimulativă. Toate mijloacele de expresie trebuie folosite în mod echilibrat, cunoscându-se efectul lor de distragere a atenției. În același timp mesajele trebuie să fie convergente pentru a nu deruta interlocutorul și centrate pe comunicarea ideilor.

Comunicarea interumană este foarte importantă și în acest sens comunicarea interetnică are anumite particularități. Este foarte importantă cunoașterea semnificației pe care o au în diferite culturi elemente ale

comunicării non-verbale. De asemenea ordonarea gândurilor, privirea lor de influențe nefaste, prejudecăți sunt importante pentru o comunicare pozitivă. Cultivarea respectului, empatiei, bunătații, generozității și solidarității prin observare, informare, conștientizare, sensibilizare, reflecție, acțiune, exersarea unor comportamente adecvate sunt obiective care se pot realiza de la cea mai fragedă vârstă.

Astfel, când spunem „intercultural„, spunem interacțiune, schimb, reciprocitate, interdependență, solidaritate. Spunem, de asemenea : recunoașterea valorilor, a modurilor de viață, a reprezentărilor simbolice la care se raportează ființele umane, individul sau grupurile în relațiile cu semenii și în înțelegerea lumii; recunoașterea interacțiunilor care intervin la un moment dat între multiplele aspecte ale aceleiași culturi și între culturi diferite în timp și spațiu. M.Rey, 1986).

Putem observa că întreaga viață și orice relație este dinamică, orice cultură este hibridă și noi suntem, într-un fel sau altul hibridi. Interculturalitatea presupune în același timp: recunoașterea diversității reprezentărilor, referințelor, valorilor, dialogului, interogației, existența unor schimbări reale în spațiu și timp. O dată cu dezvoltarea comunicării, culturile și identitățile se transformă și fiecare participă la transformarea altor culturi

De-a lungul anilor, pe măsură ce am început să descifrez în timp, mesajele comunicării am observat că elevii au devenit tot mai motivați și mai activi, dornici de interacțiune, dovedind o mare disponibilitate afectivă. Am desfășurat activități cu un mare potențial creativ, în care se deblochează factorii care inhibă uneori capacitatea creativă la orele obișnuite de curs unde elevii primesc notele în catalog. Astăzi este unanim acceptată ideea că educația pentru înțelegere și cooperare internațională este un deziderat al școlii europene și mondiale.

La orice vârstă oamenii pot învăța să respecte reguli, să asimileze comportamente noi, să stabilească relații comunitare pe baza unor obiective comune. Am încercat ca atât în cadrul procesului instructiv-educativ cât și în cadrul activităților extrașcolare copiii care sunt bine informați, educați în spiritul toleranței etnice, prieteniei și respectului față de toți oamenii, care sunt puși de timpuriu să experimenteze situații noi de comunicare, să fie mai creativi și mai puțin violenți. Un rol deosebit în educarea abilităților de comunicare ale copiilor îl are familia, cu cei 7 ani de acasă și apoi școala, prin modelele de comunicare oferite.

Deși trăim într-o epocă a comunicării în care mijloacele tehnologice sunt extraordinare, avem aproape o criză a comunicării între oameni. Comunicăm tot mai puțin deși trăim într-o lume a comunicării virtuale.

Comunicarea ocupă un loc important în activitatea cadrului didactic. Specificul comunicării educaționale constă în delimitarea clară a rolurilor sociale și a pozițiilor funcționale ale subiecților: profesor - elev. Profesorul este cel care orientează procesul învățării, și, mai ales, cel care evaluează. În aceste circumstanțe se formează stilul de comunicare care trebuie să fie unul de stimulare și încurajare, care determină în mare parte succesul și eficiența în educație, relațiile interpersonale în grup și influența lor asupra formării personalității.

Bibliografie:

1. Cozărescu, M., Căce, C., Ștefan, L., - Comunicarea didactică, Editura ASE, București, 2003;
2. Chapman, G., Campbell, R., - Cele cinci limbaje de iubire ale copiilor, Editura Curtea veche, București, 2001;
3. Dasen, Pierre, Perregaux, Ch., Rey, M., - Educația interculturală, Editura Polirom, Iași, 1999;
4. Roco, M., - Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004;
5. Stanton N., - Comunicare, p. 2 și 3, Editura Știință & Tehnică, București, 1995.

Creativitate și inovație în activitatea didactică

Prof. Bălici Claudia, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă "Rudolf Steiner" Hunedoara

O lume complexă, cum este cea contemporană, dinamică, antrenată în procese de schimbare continuă și marcantă are nevoie de oameni cu capacitate de integrare și adaptare, cu spirit de autonomie și independență, cu efervescență creatoare. Complexitatea existenței solicită nu doar personalități creative individuale, ci și organizații, capabile să moduleze și să instrumenteze orgoliile individuale și să alcătuiască echipe axate pe elaborarea de „produse creative”. Astfel, se stimulează și se dezvoltă aptitudinile creatoare, dar mai ales se depistează sau se determină cadrul pentru deblocarea unor înzestrări inovatoare.

Centrarea procesului de învățământ pe învățare creativă și în general, oferirea unui mediu educațional favorabil, dezvoltă potențialul creativ al elevilor, pentru a-l transforma, cu timpul în creativitate inovativă și inventivă.

Creativitatea pedagogică definește modelul calităților necesare educatorului/cadrului didactic pentru proiectarea și realizarea unor activități eficiente prin valorificarea capacităților sale de înnoire permanentă a acțiunilor specifice angajate la nivelul sistemului și al procesului de învățământ. Creativitatea face posibilă crearea de produse reale sau pur mintale, constituind un progres în plan social.

Perioada pe care elevii o petrec în școală, reprezintă vârsta la care este imperios necesară stimularea potențialului creativ, prin cunoașterea și stimularea aptitudinilor, prin mobilizarea resurselor latente și prin susținerea manifestărilor printr-o motivație intrinsecă, trebuie cultivate unele valori, precum originalitatea, perseverența, interesele cognitive dar și artistice.

Creativitatea este acea caracteristică a gândirii care folosește inventiv experiența și cunoștințele acumulate, oferind și idei originale. Ea face posibilă crearea de produse reale sau pur și simplu mintale, constituind un progres în plan social. Componenta principală o constituie imaginația, dar creația de valoare reală mai presupune și o motivație, o dorință de a realiza ceva nou, ceva deosebit. Și cum noutatea, azi, nu se obține cu ușurință, o altă componentă este voința, perseverența în a face numeroase încercări și verificări.

Gândirea creatoare este deosebit de complexă și are la bază o serie de factori care-i permit combinările, transformările, implicările, relațiile, identificările sau evaluările. Pe lângă coeficientul de inteligență, un rol important în creativitate, îl au: ereditatea, capacitățile intelectuale, aptitudinile, caracterul, mediul socio-cultural, efortul susținut de pregătire și investigație.

Stimularea creativității elevilor se poate realiza printr-o susținută și elevată pregătire teoretică și practică; dinamizarea inițiativei și muncii independente, a spiritului critic științific; receptivitatea față de nou; deosebit de importantă este atitudinea cadrului didactic, relația sa cu elevii. Aceasta implică schimbări, importante, atât în mentalitatea educatorilor, cât și ceea ce privește metodele de educare și instruire. În primul rând, trebuie schimbat climatul, pentru a elimina blocajele culturale și emotive, puternice în educația din trecut. Se cer relații distinse, democratice, între elevi și cadrele didactice, ceea ce nu înseamnă a coborî statutul social a celor din urmă, apoi, modul de predare trebuie să solicite participarea, inițiativa elevilor - e vorba de acele metode active, din păcate prea puțin utilizate în școala românească.

Elevul dispune de un potențial creativ care integrează experiența cognitivă, mecanisme informațional-operaționale declanșate și susținute în trebuințele de cunoaștere, de autoexprimare, de independență, de atitudine cognitivă, potențial creativ care începe să se evidențieze.

Rezultatele activității elevului exprimă, printre altele, nevoile, dorințele, trăirile sale afective care au stat la baza combinărilor creative, dar și specificul și nivelul de dezvoltare al potențialului creativ. Pentru aceasta este nevoie de acțiuni continue și organizate, de stimulare și acțiune. Nu orice activitate de învățare permite activarea și îmbogățirea potențialului creativ, ci numai învățarea activă bazată pe problematizare, descoperire, explorare. Trăirile afective plăcute, pozitive declanșate de utilizarea de către adult a motivației afective, de aprobările verbale și nonverbale stimulează conduita creativă a elevului și din motive creative.

Materialele didactice bogate și atractive, indicațiile verbale, descrierile adultului amplifică manifestările creative ale elevului în joc, în desen, în povestirea creată. Strategiile de educare utilizate în activitățile de învățare și de joc favorizează dezvoltarea potențialului creativ.

Un mijloc important pentru a-l face pe copil să acționeze într-o direcție sau alta pentru a-i mobiliza întregul potențial psihic constă în a-l introduce în diverse activități și situații care să-l determine la o participare activă. Jocul este o astfel de activitate.

Practic, fiecare tip de joc desfășurat în școală, poate activa potențialul creativ al elevilor. În corelație, eficiența metodelor de instruire crește dacă acestea răspund curiozității și interesului copilului. De aceea este necesar ca îmbinarea lor în procesul de învățământ să se facă pentru un fond de problematizare permanentă și să asigure o învățare activă prin descoperire.

În abordarea creativității în procesul educațional, elevul trebuie încurajat să gândească independent, să își asume responsabilități în demersul său spre formare intelectuală. Evaluarea pentru asigurarea calității și rezultatele obținute trebuie să ne lărgească perspectiva asupra situației reale din școală, să identifice nivelul de pregătire al elevului și să ne ajute să descoperim componentele ce au nevoie de sprijin în dezvoltare.

Un obiectiv important ce ar trebui stabilit pentru anii următori este de a dezvolta un indicator internațional al capacității de a învăța, toate acțiunile bazându-se pe cercetarea științifică. Învățământul modern are ca sistem de referință competențele generale și specifice pe care trebuie să le dobândească cel ce învață- elevul- pe parcursul și la finele unui ciclu de instruire, al unui an de studiu etc. Centarea pe competențe reprezintă o preocupare majoră în triada predare-învățare- evaluare.

Noua imagine a cadrului didactic trebuie stabilită prin luarea în considerare a tuturor abordărilor de până acum, de la conceperea ca distribuitor de recompense sau ca sursă de informații, până la cea de „manager al învățării”.

Pentru fiecare cadru didactic sunt fundamentale două roluri, *cel de manager și cel de evaluator*.

Procesul instructiv-educativ trebuie astfel conceput și desfășurat, încât să-i convingă pe elevi să prețuiască propria moștenire națională, să primească contribuțiile originale ale oricărei națiuni la civilizația modernă, pregătind atât elevii, cât și dascălii să înțeleagă valoarea diversității și a independenței de spirit.

Educația este factorul hotărâtor al dezvoltării psihoindividuale a persoanei. Ea sistematizează și organizează influențele mediului, dezvoltă personalitatea.

Creativitatea, în termeni generali, este un proces mental care permite generarea de idei și concepte noi sau asocieri originale între concepte și idei deja existente.

Lumea modernă pune accentul pe folosirea mai eficientă a cunoașterii și inovației. Este necesară extinderea abilităților creatoare ale întregii populații, mai ales ale acelor care le permit oamenilor să se schimbe și să fie deschiși față de idei noi într-o societate deversă din punct de vedere cultural, bazată pe cunoaștere.

Obiectivul principal este promovarea unor abordări inovative și creative în diferite domenii de activitate.

Educația și formarea profesională sunt factori decisivi pentru realizarea acestui lucru. Ar trebui, de exemplu, să se pună accent pe o gamă largă de subiecte, precum matematica, știința, informația și alte tehnologii. O importanță deosebită în inovația și creația în activitatea didactică o au rolurile manageriale ale cadrului didactic:

de planificare, de organizare, de comunicare, de conducere, de coordonare, de îndrumare, de motivare, de consiliere și de evaluare.

Pentru a susține creativitatea, predarea declarativă, de tip clasic trebuie depășită și înlocuită cu metode care pun accent pe explorare, descoperire, pe participarea activă a acestuia la formarea și dezvoltarea sa intelectuală.

În viziunea metodologiilor moderne, demersul didactic se concentrează pe elev și are în vedere transformarea acestuia din "obiectiv" al procesului didactic în „subiect activ” al propriei deveniri.

Modelul de proiectare a activității didactice are în vedere trecerea de la centrarea pe conținut la centrarea pe activitatea elevului, care presupune deplasarea accentului în activitatea didactică.

Ar trebui să se țină cont de toate formele de inovație socială și antreprenorială. De asemenea, ar trebui să se acorde atenție creației și noilor abordări în domeniul culturii.

Creativitatea este motorul inovării și factorul cheie al dezvoltării personale, ocupaționale, antreprenoriale și sociale și al bunăstării tuturor indivizilor în societate.

Bibliografie

1. Alois Gherguț, - Management general și strategic în educație, Editura Polirom, Iași, 2007;
2. Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, - Metode interactive de grup-ghid metodic, Editura Arves, București, 2002;
3. Cerghit I., - Sisteme de instruire alternative, Editura Aramis, București, 2002;
4. Ionescu M., Radu I., - Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001;

Procesul de evaluare din perspectiva unei pedagogii a creativității

Prof. Biro Ana-Maria, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrla

Un învățământ modern care promovează spiritul interdisciplinar în educație nu poate să nu ia în considerare că "o reformă educațională, impune și o nouă concepție asupra evaluării, având ca suport dezvoltările pedagogiei contemporane" (Reforma evaluării în învățământ.....).

Evaluarea reprezintă un aspect al repunerii în discuție a curriculumului, ea nefiind o acțiune ce se suprapune procesului de învățământ, ci o parte integrantă a acestuia. Datorită varietății, complexității aspectelor și componentelor sale și datorită furnizării unui feedback prompt și eficient, evaluarea a fost plasată în centrul sistemului de învățământ. Ea privește contextul total al unei situații educative, cauzele și rezultatele ei, furnizând educatorului date despre justetea muncii educative sau despre necesitatea intervenției după situație, context în care, negreșit, evaluarea necesită o abordare interdisciplinară. Spiritul interdisciplinar aflat la baza demersului evaluativ, relevă și buna articulare a învățării efectuate în clasa cu învățarea nonformală, fapt ce dă întreaga măsură a capacității celor educați.

Avantajul fundamental al abordării integrate a evaluării este acela al evidențierii mai clare a comportamentelor copiilor, a capacității lor de a realiza transferul de cunoștințe, priceperi, deprinderi de la un domeniu la altul pentru a rezolva cu ușurință noi probleme, de a avea vederi mai generale.

În decursul anilor de activități didactice variate prin proiectare și desfășurare, m-am întrebat de nenumărate ori, dacă nu cumva, pentru elevi, evaluarea este un proces ușor rigid, atunci când este nevoie să lucreze pe fișe. Preocupată de această problemă, am aplicat nenumărate variante. Am constatat astfel cu plăcută surprindere că acest proces poate fi înviorat prin procedee active, ce includ momente de destindere și amuzament, optimizându-l.

În consens cu cerințele și spiritul unei pedagogii a creativității, am conceput cu deosebită rigoare și într-un stil nou, un set de probe de evaluare la disciplina de Limba franceză, pentru elevii din clasa a V-a, intitulat „Ce știi eu?” ce are la bază metode activ-participative ca : jocul și elementul hazliu. Acesta cuprinde fișe, realizate în imagini policrome, ce respectă cerințele didactice de conținut, coerență, expresivitate, claritate, dimensiune, colorit etc.

Probele de evaluare, într-o viziune integrantă, realizează conexiuni între activitățile de însușirea noțiunilor specifice disciplinei, dezvoltarea exprimării libere, activități de memorare, plastice, evidențiind

totodată și latura creativă a personalității copilului. Aceste aspecte se desprind din conținutul itemilor, acțiunile evaluative generând o gamă largă de date privind progresele înregistrate de copii. Spre deosebire de alte astfel de probe, în setul „Ce știu eu!” am pus accent pe măsurarea comportamentului verbal. Numeroși itemi conțin cerințe în acest sens pentru faptul că eu consider comunicarea, ca având o contribuție majoră la dezvoltarea personalității copilului, iar potrivit dictonului ”numele îți spune cine ești și gura ce-ai devenit” cred că justifică acest demers.

Un alt aspect important inclus în conținutul itemilor sunt problemele de logică și faptul că evidențiază pregnant latura creativă a personalității copilului, întrucât idealul educațional al societății este acela de formare a unor personalități creative, capabile să se adapteze la schimbare. În lumina celor afirmate mai sus, între curriculum și evaluare se realizează o importantă legătură prin intermediul feedback-ului.

Rezolvarea cerințelor formulate de itemii probelor „Ce știu eu?” este pretextată și stimulată tocmai de aspectul ludic-hazliu, propunându-le copiilor o întrecere, ce va dura mai multe zile. Pentru a o câștiga, regulile impun participarea copiilor pe toată durata jocului și cerința de a nu se uita la colegii vecini în timpul jocului. Participarea copiilor este motivată de dorința de a câștiga întrecerea. Caracterul interdisciplinar, activ-participativ al probelor este pus în evidență prin îmbinarea optima a celor două elemente, joc - element hazliu cu valențe sporite în scopul declarat.

Întrucât jocul facilitează într-un grad sporit integrarea cunoștințelor din diverse domenii, el crează o punte pentru interdisciplinaritate cu atât mai mult, cu cât jocul păstrează aparențele de libertate, fiind așteptat și dorit de elevi în orice împrejurare, condiții în care, el constituie și o motivație oportună pentru activitatea cu fișele. Copilul este oricând dispus să-și asume un rol sau altul, chiar dacă se petrece numai în plan imaginativ sau la nivel de mima, de data aceasta. El își îndeplinește cu aceeași seriozitate sarcinile ce jocul le implică ca de exemplu în cerințe ca „jucați-va cu literele și alegeți un nume pentru copilul bucuros”!

Pe lângă elementele de joc, prin intermediul setului de probe mai încerc să valorific în scop didactic și potențialul deosebit ce-l oferă elementul hazliu, ce-i drept mai puțin utilizat în activitatea didactică, dar care are valențe nebănuite. Acesta este savurat de copii cu multă plăcere și interes, producându-le o stare de bucurie. Sunt încântați chiar, să rezolve cerințe de tipul realizați un chip hazliu imaginilor ce exprima pluralul cuvântului legumă”, sau „jocul cuvintelor hazlii” ori relatați o întâmplare hazlie la întâlnirea dintre copil și un animal la alegere” care într-un mod plăcut îl determină să facă apel la imaginație, să selecteze, să combine cunoștințe, pentru a găsi soluțiile optime, activ-participative de rezolvare a cerințelor.

Valoarea pedagogică a hazliului, consistă în aceea ca, pune în evidența latura creativă a personalității copiilor, stârnește curiozitatea și interesul, incită la acțiune, iar pe de altă parte, relaxează și destinde, estompând notă de ușoară rigiditate specifică lucrului cu fișele. Nutresc speranța, că atât exemplele de mai sus

cât și cele ce urmează, vor fi convingătoare în a sublinia modul în care este abordată evaluarea din perspectiva cerințelor pedagogiei creative.

Formularea cerințelor ca "jucați-vă cu formele din pagina și construiți imaginea unui obiect întâlnit într-o poveste cunoscută de voi" scoate în evidență capacitatea copilului de a apela la cunoștințe din diverse domenii, de a selecta, analiza și combina pentru a realiza imaginea din poveste. Copilul apelează astfel la cel puțin patru domenii de cunoaștere : comunicare într-o limbă străină/ a învăța să înveți/ competențe sociale și civice / sensibilizare și exprimare culturală . Formularea unei sarcini de tipul „ jucați-vă cu cele două cercuri din medalion și completați cu expresii care să cuprindă o întrebare scurtă și un răspuns!" pune în evidență imaginația, fantezia și capacitatea copilului de a face apel la cunoștințele acumulate, va realiza asocieri căutând soluții, ca în final să realizeze sarcina de lucru și să poată realiza cu succes sarcina de lucru.

Introducerea etapelor hazli într-o activitate didactică favorizează stimularea activ-participativă din partea elevilor, aceștia savurează cu plăcere și interes comicul cuprins în cerința didactică. Cerințe ca "spune cuvinte hazlii despre ..., sau creați un chip hazliu acelor imagini ce exprimă pluralul cuvântului legumă; compuneți o povestire cu tema "o întâmplare hazlie în parc", crează un climat stimulativ pentru comportamente creative.

Într-un climat de destindere, elevul este mai receptiv și perseverează, manifestă un interes sporit pentru rezolvarea cerințelor, evidențiindu-se spiritul de observație, puterea de concentrare, volumul atenției și posibilitatea de a elimina granițele disciplinare.

Împletirea jocului cu hazliul, consider că au o contribuție însemnată la optimizarea procesului de evaluare.

Comportamente de tipul descoperire, recunoaștere, descriere, observare, identificare, localizare, separare, raportare, analizează, selectare, clasificare, discriminare ,comparare, apreciere, determinare, numărare, modificare, ordonare, numerotare sau acțiuni ca : să utilizeze, să creeze forme și modele, să înregistreze, să exprime, să relateze, să compună, să motiveze, să se orienteze etc. pun în evidență cu pregnanță, capacitatea copiilor de a realiza conexiuni între diverse tipuri de cunoștințe, găsind noi soluții. Acestea sunt observabile și măsurabile prin acțiunile de răspuns ale copiilor ca : trasare, colorare, încercuire, desenare, scriere, subliniere, încadrare, marcare, adăugire, eliminare, completare, întregire etc.

Toate aceste activități ilustrând deja existența unor deprinderi de muncă intelectuală, iar răspunsurile se includ în tipul de răspunsuri deschise ce stimulează creativitatea, judecata și spiritul critic.

Pentru ca probele să aibă o bună aplicabilitate, în conceperea lor am luat în considerare următoarele aspecte:

*importanța conținutului pe care probele îl masoară;

- *concordanța dintre formă, conținut și nivelul de vârstă al copilului;
- *obiectivitatea în interpretarea rezultatelor;
- *timpul necesar pentru administrarea probelor și costurile ce le implică;
- *informarea și antrenarea părinților în susținerea acestui demers.

Analizând rezultatele obținute de copii în rezolvarea cerințelor cu caracter interdisciplinar, formulate în setul de probe „Ce știu eu”, i-am constatat eficiența sub câteva aspecte. Pe de-o parte setul evidențiază într-o viziune integrantă-unitară, capacitatea elevilor de a realiza cu ușurință transferul de cunoștințe, de a realiza conexiuni, de a avea vederi mai generale, iar pe de altă parte sunt relevante pentru nivelul creativității. Toate aspectele subliniate fac dovada capacităților copilului de a se adapta la școlaritate. Dar în același timp, aplicarea setului de probe „Ce știu eu?” mi-a dat posibilitatea de a cunoaște și alte aspecte, legate de ritmul de lucru, puterea de concentrare, capacitatea de a găsi noi soluții, spirit de observație, capacitatea de discriminare, nivelul de stăpânire a unor abilități ce vizează desenul, scris-cititul sau despre unele elemente de personalitate ce țin de expresivitate, nivel de implicare, grijă pentru esteticul produselor activității și în general despre deprinderile de muncă intelectuală, realizând astfel un tablou al performanțelor elevilor la sfârșitul clasei.

Concepută în spirit integrat, în spiritul unei pedagogii a creativității, evaluarea permite realizarea unei diagnoze cât mai aproape de realitate, permițând strategii ameliorative care să concure la optimizarea procesului de predare-învățare, relevând cu certitudine, modul în care se amplifică conexiunile disciplinare și posibilitățile de eliminare în acest fel a granițelor disciplinare. Astfel, evaluarea se situează în mod îndreptățit în centrul sistemului de învățământ. În acest context, este cât se poate de clar că prin implementarea teoriei învățării integrate și utilizarea metodelor active, procesul de învățământ, a înregistrat un salt calitativ și un mare pas în reformă. Toate aceste componente reprezentând pentru școala românească un punct de referință.

Bibliografie:

1. Meyer Geneviev – De ce și cum evaluăm, Editura Polirom, Iași, 2002;
2. Stoica Adrian – Reforma evaluării în învățământ, Editura Sigma, București, 2000;
3. Vogler Jean, coordonator – Evaluarea în învățământul preuniversitar, Editura Polirom, Iași, 2002.

Metodele interactive și efectele formative ale acestora

Prof. Blaj Mihai Alexandru, Liceul Teoretic "I.C. Brătianu" Hateg, județul Hunedoara

Metodele moderne sunt, în esență, direcții noi, metodologice în explorarea universului cunoașterii. Aceste noi direcții corespund principiilor educației noi, științifice, școlii active, contemporane. Criteriile metodologice noi se materializează în conținutul și tehnologia metodelor clasice, tradiționale. Acestea le înnoiesc conținutul, înlătură verbalismul, creează activismul, solicită elevul în procesul cunoașterii, creează satisfacții și împliniri, în cooperarea sa cu cadrul didactic în dobândirea sistemului de cunoștințe, priceperi, deprinderi.

Între aceste două tipuri de metode, tradiționale și moderne, există o strânsă legătură. Dacă primele se consideră clasice, foarte multe dintre metodele moderne sunt tot atât de clasice.

Așa cum se pot sintetiza astăzi, principalele tendințe ale înnoirii și modernizării metodologiei didactice sunt:

- ❖ valorificarea metodelor în direcția asigurării caracterului complementar al activității de predare-învățare, prin îmbinarea activității de predare a profesorilor cu activitatea de învățare a elevilor. În concepția didacticii moderne, metodele de învățământ reprezintă atât instrumente de lucru (predare) ale profesorului, cât și instrumente de lucru (învățare) ale elevilor.

Numai o astfel de valorificare a metodelor permite realizarea unei instruiți eficiente, în cadrul căreia, activitățile de predare și învățare se sprijină și se completează reciproc;

- ❖ valorificarea metodelor în direcția activizării elevilor, a stimulării participării lor efective la dobândirea noilor cunoștințe și la formarea abilităților intelectuale și practice. Utilizarea metodelor didactice ca instrumente de învățare trebuie să implice eforturile intelectuale și practice / motrice ale elevilor, procesele lor intelectuale, operațiile gândirii, spiritul de observație, spiritul critic, imaginația, creativitatea lor etc. Numai în acest fel, cunoștințele asimilate și abilitățile intelectuale și practice formate, vor putea asigura o învățare conștientă, profundă și eficientă, care să mențină spiritul elevilor deschis spre noi cunoștințe, competențe, abilități etc.;

- ❖ imprimarea unui caracter euristic metodelor se referă la valorificarea metodelor astfel încât să se determine antrenarea elevilor în activități de formulare de situații-problemă, de căutare, investigare, cercetare, care să permită învățarea prin problematizare și descoperire.

- ❖ accentuarea caracterului formativ al metodelor reprezintă o direcție care se referă la creșterea contribuției metodelor didactice la cultivarea potențialului individual al elevilor, la dezvoltarea capacităților de a opera cu informațiile dobândite, de a aplica noile cunoștințe, de a judeca, de a reflecta, de a face evaluări, de a investiga, de a-și pune probleme și de a căuta soluții ș.a.m.d.

Metodele se constituie în autentice exerciții de formare cognitivă, moral-afectivă și estetică a elevilor, respectiv de modelare a personalității acestora.

❖ valorificarea într-o măsură cât mai mare a metodelor interactive, centrate pe elev și orientate spre antrenarea și activizarea structurilor cognitive și operatorii ale elevilor, spre utilizarea potențialului lor psihofizic, spre transformarea elevului într-un coparticipant la propria instruire și educare, un constructor al propriei cunoașteri;

❖ reconsiderarea metodelor tradiționale reprezintă o tendință care subliniază faptul că schimbările din metodologia didactică presupun nu doar modificări de pondere, cât, mai ales, valorizări care vizează accentuarea valențelor formative ale metodelor tradiționale, evidențierea și accentuarea caracterului euristic și activ al acestora.

Este eronat să afirmăm că metodele tradiționale nu sunt eficiente, iar cele moderne eficiente. Eficiența unei metode depinde de modul în care ea este valorificată în contextul didactic, de influența pe care o are asupra rezultatelor școlare, de cantitatea de efort intelectual și practic, de volumul de timp investit de elev și de profesor:

❖ favorizarea relației nemijlocite a elevului cu obiectele cunoașterii sau cu modelele lor, respectiv accentuarea caracterului practic-aplicativ al metodelor prin valorificarea metodelor practice în scopul aplicării, demonstrării, experimentării noilor conținuturi ;

❖ asigurarea relației metode - mijloace de învățământ în contextul unei strategii didactice coerente, este o direcție care recomandă ca activitățile de predare și învățare să nu desfășoare numai în sala de clasă, ci și în laboratoare, cabinete, ateliere, pe terenuri experimentale etc., iar mijloacele de învățământ să se utilizeze ori de câte ori ele ar putea crește eficiența actului didactic, atât în activitățile frontale, cât și în cele de grup și individuale;

❖ diversificarea metodologiei didactice este o cerință impusă de multitudinea, diversitatea și complexitatea situațiilor de instruire, a contextelor didactice în care se aplică metodele de învățământ. Pentru selectarea acestora și pentru a le stabili eficiența, ne raportăm la următoarele elemente:

- registrul în care vor lucra elevii - acțional, figural sau simbolic;
- repertoriul operațiilor logice de care dispun elevii; etapa / faza procesului didactic în care se valorifică metoda;
- asigurarea unui caracter dinamic și deschis metodologiei didactice, respectiv depășirea ideilor empirismului clasic (pentru care actul cunoașterii, independent de metoda de predare, era reductibil la simpla înregistrare prin simțuri, elevul fiind considerat un receptor pasiv de informații) și acceptarea noilor teorii din psihologie și pedagogie, care pun la baza însușirii cunoștințelor, acțiunea, într-o dublă ipostază - obiectuală și mentală (pentru care elevul este subiect activ al cunoașterii, implicat activ în propria formare și informare).

Caracterul dinamic și deschis al metodologiei didactice este asigurat și de raporturile sale cu alte științe, cum ar fi: sociologia educației, pedagogia experimentală, cibernetica, tehnologia informației, ș.a.

Metodele didactice interactive au efecte formative evidente, aspect care nu exclude și posibilitatea manifestării unor limite ale acestora, în condițiile în care profesorul nu deține solide competențe de aplicarea acestora în practica educațională.

Valențele formativ-educative ale acestor metode interactive ca practici de succes atât în învățare, cât și în evaluare sunt multiple:

- formează și dezvoltă unele competențe funcționale, de tipul abilităților de prelucrare, sistematizare, restructurare și utilizare în practică a cunoștințelor;
- formează și dezvoltă capacități de cooperare, a spiritului de echipă;
- formează și dezvoltă competențele comunicaționale;
- formează și dezvoltă competențele psihosociale;
- dezvoltă stima de sine;
- cultivă spiritul participativ;
- formează și dezvoltă deprinderea de ascultare activă;
- formează și dezvoltă capacitatea reflectivă și capacitatea metacognitivă;
- formează și dezvoltă capacitatea de investigare a realității;
- formează și dezvoltă capacitatea de a oferi feed-back și de a fi receptiv la feed-back-ul primit;
- dezvoltă motivația pentru învățare;
- dezvoltă gândirea critică, creativă și laterală;
- stimulează implicarea elevilor în mod activ la rezolvarea sarcinilor și îi fac mai conștienți de responsabilitatea ce o au;
- oferă posibilitatea aplicării în practică a cunoștințelor, a exersării priceperilor și deprinderilor în diferite contexte;
- asigură o mai bună înțelegere a cunoștințelor noi și oferă posibilitatea integrării lor în bagajul de cunoștințe deja existent, făcându-le astfel operaționale;
- dau posibilitatea formării unei imagini de ansamblu asupra activității elevului, pe o perioadă mai mare de timp și privit sub mai multe aspecte;
- evaluarea se integrează în mod organic în procesul de predare-învățare, toate trei componentele căpătând un aspect interactiv;

- valorifică și stimulează potențialul creativ și originalitatea elevului deoarece sarcinile merg până la individualizare;

Ca limite ale acestora amintesc:

- crearea unui climat educațional caracterizat printr-o aparentă dezordine;
- asimilarea unor informații eronate, în absența monitorizării atente a profesorului;
- „încurajarea” pasivității unor elevi, în condițiile în care sarcinile nu sunt distribuite/ asumate clar și în absența monitorizării grupului;
- dezvoltarea unei posibile dependențe de grup în rezolvarea sarcinilor;
- acutizarea unor conflicte între elevi în condițiile în care profesorul (sau liderul grupului de lucru) nu intervine ca mediator;
- acordarea superficială a sarcinilor de lucru;
- dificultăți în identificarea și evaluarea progreselor individuale etc.

Toate metodele active sunt în egală măsură stimulative, incitante, antrenante și eficiente. Sunt în măsură să încite elevii, să-i provoace, să le stimuleze nu numai gândirea ci și creativitatea, să le dezvolte spiritul de echipă, dar și spiritul competitiv (cine e lider, cine are cea mai bună idee pe care să o accepte toți, ce echipă obține cel mai bun punctaj). Diagrama Venn se poate utiliza și la orele de comunicare, și la orele de limbă, și la cele de literatură, tocmai pentru că presupune informare, observare, comparație, capacitate de diferențiere.

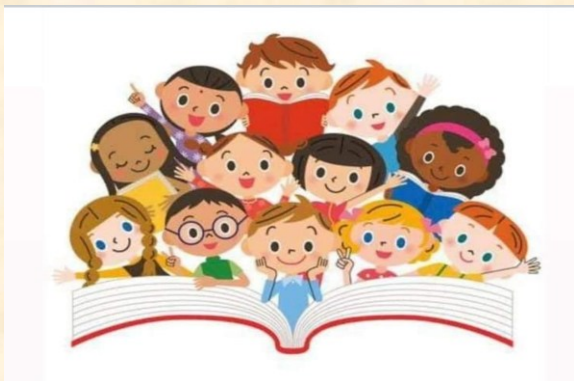
Concluzia pe care mi-am creionat-o de-a lungul anilor este că, dacă nu ai timpul și consecvența pentru a le practica, precum și profunzimea pentru înțelegerea filozofiei din spatele lor, metodele active și moderne sunt doar un exercițiu, ca atâtea altele, dar nu ceea ar trebui să fie, o viziune pentru formarea personalității elevului. Cred, însă, că fiecare profesor poate, potrivit experienței sale și nivelului claselor de elevi, să selecteze eficient și să opteze pentru una sau alta dintre metodele active sau să le îmbine cu cele tradiționale.

Bibliografie:

1. Cerghit Ion, - Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
2. Drăghicescu, L., Petrescu, A.M., Stăncescu, I., - Rolul strategiilor didactice interactive în ameliorarea calității învățării, 2008;
3. Oprea, C.L., - Strategii didactice interactive, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.

Procesul instructiv-educativ, optim din perspectiva unui management de calitate

Prof. înv. primar Bolog Rodica, Școala Gimnazială "I. D. Sîrbu", Petrila-Hunedoara

Asigurarea calității este o componentă a managementului calității care se concentrează asupra generării și furnizării încrederii în faptul că cerințele calității sunt îndeplinite.

Lucrarea face referire la cerințele și posibilitățile de asigurare a calității procesului de instruire și educare în raport cu standardele de referință naționale.

Aceste cerințe s-au impus în conformitate cu procesul de adaptare a învățământului la schimbările sociale, politice și economice din ultima perioadă, în general, și ca răspuns la evoluția științelor educației și a psihologiei învățării, în special. Rapoartele Comisiei Europene și ale Biroului Internațional pentru Educație (UNESCO) reliefează tendințele majore ale reformelor curriculum-ului în plan european: educația pentru toți, adecvarea instruirii la nevoile fiecărui individ, predarea și învățarea centrate pe elev, relevanța curriculum-ului pentru individ și pentru societate, dezvoltarea unor atitudini și valori dezirabile, specifice societății democratice, dezvoltarea gândirii critice, evaluarea autentică a performanțelor școlare.

La nivelul activității din clasă, aceste linii de politică educațională exprimă necesitatea unei mai bune cunoașteri a elevilor, pentru a identifica nevoile, interesele de cunoaștere și ritmul dezvoltării fiecăruia, formării capacității cadrelor didactice de a adecva situațiile de învățare, conținuturile și strategiile didactice la caracteristicile individuale ale elevului și la obiectivele vizate, implicării elevilor în învățare prin crearea unor situații didactice apropiate de viața concretă. Abordarea interdisciplinară, asigurarea condițiilor și procedurilor de adoptare a unor trasee de instruire diferențiată sau personalizată, comunicarea funcțională prin metode interactive, recompensarea și motivarea eforturilor elevilor și evaluarea autentică sunt alte soluții metodologice recomandate de politica reformei educației din țara noastră.

Gestionarea sistemică și sistematică a standardelor (*ce trebuie făcut*) și a procedurilor (*cum trebuie făcut*) revine, în mare măsură, cadrelor didactice care au încredere în documentele sistemului calității dar nu în detrimentul deciziilor manageriale sau acțiunilor constante și regulate de asigurare a calității actului didactic la clasele pe care le ghidează.

Din perspectiva necesității unei educații eficiente problematica obiectivelor ei este esențială în contextul oricărui demers de proiectare științifică a actului educativ. În momentul strict al elaborării proiectului didactic, profesorul este artizanul celulei primordiale educaționale, adică lecția. Se știe că orice proiect didactic presupune inițial specificarea obiectivelor în baza cărora se selectează metodologia didactică, se formulează opțiunea referitoare la strategia didactică. Evaluarea activității se întemeiază pe raportarea la obiective. Dar obiectivele nu marchează doar etapa inițială și finală a unui proces pedagogic. Ele intervin în calitate de criterii referențiale în cursul interacțiunii efective dintre predare și învățare. Deci, obiectivele didactice sunt implicate atât în etapa proiectării cât și în cele de implementare și evaluare pedagogice.

De aceea, pedagogii optează pentru elaborarea unor strategii didactice focalizate asupra obiectivelor, care presupun formularea sarcinilor cu țintă pe obiective operaționale și a activităților optime de învățare. O specificare responsabilă, permanentă și corectă a obiectivelor fiecărei lecții în parte (chiar dacă, mai ales în cazul profesorilor ce nu mai sunt începători, alte componente cum ar fi conținuturile, metodele și strategiile didactice, modalitățile de evaluare sunt proiectate doar în plan mental) este premisa funcționării eficiente a procesului instructiv-educativ prin asigurarea unor calități de seamă: sustenabilitatea procesului didactic, profesionalism, absența oricăror redundante în lecție, absența improvizăției, asigurarea unui feed-back corespunzător, gestionarea judicioasă a timpului didactic, asigurarea unei baze de date solide pentru conceperea proiectului următorului demers didactic, realizarea de către elevi a unui real progres în lecție, eleganța și excelența în predare și nu în ultimul rând, conștiința îndeplinirii unui act educațional la parametri înalți, cu mulțumirea sufletească ce decurge din aceasta. Centrarea pe obiective, **competente** reprezintă unica modalitate prin care sintagma centrarea pe elev să nu rămână o lozincă fără conținut. Obișnuința profesorului de a sprijini activitatea didactică pe o proiectare ce cuprinde cel puțin conținuturile și obiectivele operaționale, este garanția asigurării unui proces educativ modern și eficient.

Orice activitate de proiectare didactică trebuie să definească operațional obiectivele pedagogice. Acestea vor fi comunicate celor care sunt instruiți căci, este dovedit, pe de o parte, aceasta orientează învățarea iar, pe de alta – și nu de neglijat o motivează.

Obiectivele se realizează prin folosirea unor mijloace, metode didactice și forme organizatorice adecvate, prin valorificarea potențialului creator al dascălului, a măiestriei sale didactice, precum și prin respectarea principiilor didactice.

Metodele didactice sunt demersuri teoretico-acționale executive de predare-învățare care asigură derularea și finalizarea eficientă a procesului instructiv-educativ. Unele metode servesc în mai mare măsură munca profesorului, predarea (prelegerea, demonstrația, conversația, etc.); altele servesc mai ales elevului, învățării (studiul cu cartea, activitatea independentă, descoperirea, exercițiul etc); dar toate contribuie la

realizarea eficientă a predării-învățării. O strategie didactică poate fi apreciată ca eficientă dacă: îl implică pe cel care învață într-o situație de reală învățare, este centrată pe obiective și adaptată la conținuturile vehiculate, este aplicată conform parametrilor psihoindividuali, este elaborată în raport cu motivația pentru instruire a agenților.

Alegerea metodei de lucru se face ținând seama de avantajele și importanța folosirii ei, privită atât din punctul de vedere al școlarului, cât și din cel al dascălului. Prin diversificarea metodelor profesorul va urmări eludarea rutinei, monotoniei, plictisului, deschizând în sufletul elevului dorința de a învăța într-un mod creativ și eficient.

Metodele interactive pun elevul în centrul demersului instructiv-educativ, urmăresc implicarea sa directă în actul de învățare, îl tratează într-adevăr ca subiect al propriei formări. Utilizând metodele interactive în timpul lecției, elevii sunt puși în situația de a coopera, de a relaționa unii cu alții astfel încât responsabilitatea individuală să devină presupuziția majoră a succesului.

O altă cale de modernizare a metodologiei didactice este impregnarea cu elemente de problematizare a metodelor clasice de instruire. Interiorizarea în plan mintal are loc în cadrul conflictului socio-cognitiv din grupul de elevi. Astfel se pun în fața elevului anumite dificultăți care declanșează activitatea independentă, gândirea, efortul personal al acestuia și ca urmare elevul învață ceva nou. Pentru succesul metodei este necesar, printre altele, ca elevii să aibă un fond apercceptiv corespunzător și să fie interesați de problema respectivă.

Scenariul didactic este foarte important și are la bază metode de învățământ potrivite, materiale didactice, strategii diverse prin care „să-i faci pe copii să te asculte”. De exemplu o excelentă metodă de a învăța o limbă străină este prin activități ce au la bază „jocul”. Motivația este mult mai mare atunci când ai voie să faci ce-ți place. Această „joacă” organizată îi ajută pe copii să-și dezvolte limbajul și abilitățile de comunicare deoarece ei încep să-și pună întrebări, să discute constructiv.

În accepția învățământului modern predarea își schimbă sensul. Profesorul nu este doar o sursă de informare al elevilor, ci este, mai ales, specialistul care prelucrează informațiile, adaptându-le la nivelul de înțelegere al elevilor. Noul Curriculum Național subliniază în acest sens că nu este important ce a predat profesorul, ci ceea ce a învățat elevul. Lecția devine mai eficientă prin îmbinarea modului de organizare a lecției frontal cu cel pe grupe și individual, realizându-se astfel o comunicare interactivă. În activitățile frontale rolul principal nu mai revine profesorului, ci clasei care este văzută ca o colectivitate, sau elevilor între care se stabilește o comunicare interactivă.

Ca despre orice acțiune organizată și despre lecție avem nevoie de informații care să măsoare efectele ei asupra colectivului de elevi, a grupelor sau a indivizilor. Realizarea *feed-back*-ului unei lecții constă în acțiunea prin care învățătorul obține informații despre efectele și eficiența activității. Cunoașterea operativă a efectelor

acțiunilor exercitate asupra elevilor este necesară atât pentru profesor cât și pentru elevi. Pentru a obține progres, elevul trebuie să cunoască în orice moment ce are de însușit, cât și-a însușit, ce mai are de însușit, dacă deține abilități intelectuale și practice specifice.

Reforma în domeniul evaluării urmărește culegerea de informații despre calitatea pregătirii și învățării, vizează realizarea unei evaluări de tip productiv pentru toți factorii implicați în acest proces. Acțiunea de evaluare are trei componente: culegere de informații, analiza și masuri.

Culegerea de informații se face prin: folosirea observațiilor în legătura cu reacția elevilor la o anumită activitate de învățare, modul în care și-au însușit capacitățile, comportamente prevăzute de programă; discuții cu rol de informare a educatorului despre reacția subiecților în activitatea de învățare; însemnări despre comportamentul elevului în caietul de observații; teste; înregistrări audio-video.

Aceste informații se analizează în scopul stabilirii măsurilor ameliorative.

În procesul de evaluare, metodele tradiționale nu reprezintă ceva vechi. Ele rămân metodele de evaluare cele mai des utilizate, cu condiția de a se asigura calitatea corespunzătoare a instrumentelor și echilibrul între probele scrise, orale și practice. Metodele tradiționale de evaluare – metodele cele mai utilizate (probe orale, scrise, practice) sunt completate cu succes cu metodele alternative (portofoliul, proiectul, hărțile conceptuale, metoda RAI, tehnica 3-2-1, studiul de caz, investigația, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului) apărute din necesitatea evaluării holistice a unei game de obiective. Am constatat că folosirea acestor metode stimulează gândirea și trezesc interesul elevilor, aceștia situându-se în centrul proiectării didactice. Astfel elevii nu mai sunt simple ființe receptoare. Ei își expun deschis ideile și dorințele deoarece știu că și părerea lor contează.

În învățământ, a considera raportul dintre tradițional și modern ca raport de opoziție, fără a distinge continuitatea și diferențierile calitative într-un proces unitar, înseamnă a trece dintr-o extremă în alta. „Tradițional” nu înseamnă „depășit”, „perimat”, precum „modern” nu înseamnă „eficient”.

Modalitățile metodice de activizare a elevilor în cadrul lecției nu trebuie privite în opoziție ireductibilă cu lecția de tip clasic, care se desfășoară într-un număr oarecare de momente. Aceste modalități se realizează în cadrul unor etape ale lecției, restrângând-o numai la secvențe care concentrează acțiuni cu efectele cele mai bune.

Pe măsură ce gândirea contemporană operează cu date noi, metodele clasice trebuie reînviolate cu procedee adecvate, pentru ca eficacitatea lor să fie mereu actuală.

Numai folosind moștenirea didactică sub semnul înnoirii, al unei noi abordări, văzută cu un ochi critic și în legătură cu tradiția, traseul nostru pe tărâmul didactic constituie un drum sigur.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cucuș Constantin, 1996, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
2. Negret Ion, Jinga Ion, 1994, *Învățarea eficientă*, Editura Editis, București
3. Păun Emil, Potolea Dan, 2002, *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași
4. Legea Învățământului, 84/1995

Gândirea critică – metodă activă de predare

Prof. înv. primar: Cimponer Iulia, Liceul Tehnologic „Matei Corvin” – Hunedoara

„Gândiți critic și nu memorați doar ceea ce vor alții să gândiți.”

Neale Donald Walsch

Gândirea critică constă în procesul mental de analiză sau evaluare a informației, mai ales afirmații sau propoziții pretinse de unii oameni a fi adevărate. Ea duce la un proces de reflecție asupra înțelesului acestor afirmații, examinând dovezile și raționamentul oferit și judecând faptele. Ea declanșează procese cognitive complexe, care încep cu acumularea de informații și se termină cu luarea de decizii.

Cadrul necesar pentru dezvoltarea Gândirii Critice:

- 1. Timpul** - avem nevoie de timp pentru a forma noi opinii, a explora idei, convingeri și experiențe anterioare și pentru a exprima puncte de vedere. Comunicarea ne oferă ocazia de a prezenta ideile și de a realiza feedback-ul.
- 2. Permisivitatea** - este o diferență între crearea oportunităților de exprimare și manifestarea indulgenței. Oferirea acestor condiții nu înseamnă a accepta o gândire superficială.
- 3. Diversitatea** - odată ce elevii se simt liberi a-și expune propriul punct de vedere și renunță la convingerea că există un singur răspuns corect, apare diversitatea de opinii și idei.

4. Implicarea activă este esențială pentru dezvoltarea Gândirii Critice.

5. Asumarea de riscuri cognitive - ridiculizarea ideilor încătușează gândirea și nu va fi tolerată.

6. Respectul

7. Valoarea - când elevilor li se solicită doar/mai ales să reproducă ceea ce li s-a explicat în ziua precedentă (oral/scriș)ei conchid că învățarea pe de rost a ideilor altora este esențială. Dacă dorim să evităm acest lucru, atunci trebuie să le spunem elevilor ce anume așteptăm de la ei, ce apreciem mai mult, aplicând alte metode și cerându-le alt feedback.

Strategii didactice care promovează dezvoltarea Gândirii Critice:

Activitatea Elevului - Exprimă puncte de vedere proprii

- Realizează schimb de idei cu ceilalți
- Argumentează
- Pune întrebări pentru a înțelege lucrurile
- Cooperează în realizarea sarcinilor

Activitatea Profesorului - Organizează și dirijează învățarea

- Facilitează și moderează activitatea
- Ajută elevii să înțeleagă
- Acceptă și simulează exprimarea unor puncte de vedere diferite
- Este partener în învățare

Modul de realizare a învățării - Prin apel la experiența proprie, euristic

- Promovează învățarea prin colaborare
- Accent pe dezvoltarea gândirii prin confruntarea cu alții

Modul de evaluare - Măsurarea și aprecierea capacităților

- Accent pe elemente de ordin calitativ

Modalități de utilizare a gândirii critice în procesul de predare

DISCIPLINA: Limba română și literatura română

SUBIECTUL: „Muma lui Ștefan cel Mare” (text la prima vedere)

OBIECTIVE:

O1: să creeze un scurt text utilizând termenii-cheie dați;

O2: să facă predicții asupra unui text nou;

O3: să compare predicțiile realizate cu textul dat;

O4: să motiveze predicțiile făcute;

O5: să prezinte relatările lor într-o succesiune logică, clară, naturală;

O6: să realizeze un desen care să surprindă esențialul din text;

O7: să analizeze critic creația lor și cea a autorului prin emiterea de păreri, soluții, întrebări, răspunsuri, argumente;

O8: să formuleze judecăți de valoare și critice cu privire la conținutul textului;

O9: să creeze un cvintet care va dovedi capacitatea de a surprinde ideile și sentimentele legate de subiect.

METODE ȘI PROCEDEE :

M1- Metoda predictivă

M2- SINELG

M3- Cubul

M4- Jurnalul dublu

M5- Rețeaua de discuții

M6- Harta poveștii

M7- Cvintetul

M8- Turul galeriei

M9- Termeni-cheie

RESURSE MATERIALE:

- text suport

- coli pentru scris

- creioane colorate

- acuarele

RESURSE DE TIMP: 5 ore

ETAPELE LECȚIEI:

Evocarea

- Organizatorul verbal
- Termeni-cheie – muma ,oaste, castel, Ștefan, biruință ,țară: alcătuirea unei scurte povestiri , ascultarea
- tuturor variantelor și notarea ideilor principale.

Realizarea sensului

- Metoda predictivă – predicții pentru următoarele două strofe după citirea primei strofe.
- SINELG – notarea cu A(adevărat) și F(fals) a ideilor din predicțiile făcute de elevi.
- Jurnalul dublu – comentarea strofelor și realizarea de desene corespunzătoare acestora.

- Rețeaua de discuții – argumente pro și contra referitoare la comportamentul mamei lui Ștefan.

Reflecția

Cubul – întrebări utilizate:

- La ce s-a gândit autorul când a scris poezia?
- Ce probleme avea Ștefan cel Mare și de ce?
- Cum s-a purtat mama lui Ștefan cu el și de ce?
- Ce sentimente nutriți față de Ștefan și mama lui și de ce?
- Ce s-ar fi întâmplat dacă mama ar fi lăsat pe fiul ei să intre în castel?
- De ce nu și-a recunoscut mama fiul?

Harta poveștii – cerințe:

Titlul,autorul,personaje,eventiment,soluția,concluzie,timpul,locul,intriga,morala

Scheletul de recenzie – cerințe:

- propoziție – despre ce e vorba în text
- expresie – ce conține textul
- un cuvânt – esențialul din text
- cea mai importantă idee din text
- culoare asociată cu conținutul
- un desen care să surprindă esențialul

-Cvintetul – elevii vor fi împărțiți în patru ateliere de lucru, fiecare grupă având sarcina de a crea un cvintet referitor la tema lecției.

- Turul galeriei – analiza cvintetelor realizate

Bibliografie:

1. Dumitru, I. A., (2000), Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Editura de Vest, Timișoara
2. Steele, J. L., Meredith, K. S., Temple, Ch., (1998), Promovarea gândirii critice, Ghidul II
3. Barbu,Gabriela, (2001), Aplicații ale metodelor de gândire critică la învățământul primar, Humanitas Educational, București

Managementul clasei și învățarea activă

Prof. Cornea Cristina, Colegiul Național Pedagogic "Regina Maria" Deva, județul Hunedoara

Managementul clasei de elevi este un domeniu teoretic cu aplicații practice care încearcă să adapteze la realitatea educațională un set de principii și reguli care și-au dovedit eficiența de-a lungul timpului în multe domenii ale activității umane.

Managementul clasei de elevi a devenit, pe parcursul timpului, o disciplină care se ocupă de eficientizarea actului educațional din perspectiva creării cadrului și a condițiilor pentru o activitate cât mai productivă, prin dezvoltarea și menținerea unui mediu de învățare adecvat în care elevii să participe cu entuziasm și în mod activ la activități.

Problematika managementului clasei de elevi cunoaște o semnificație deosebită în lumina unui mediu social și politic aflat în continuă schimbare. Aproape toate aspectele educației sunt puse în discuție în dinamica a lumii moderne.

Managementul clasei este definit ca abilitatea cadrului didactic de a planifica și organiza activitățile clasei astfel încât să se asigure un climat favorabil învățării și are ca obiectiv formarea la elevi a unor abilități de autoreglare a comportamentului.

Activitatea didactică trebuie integrată în microsistemul școlar prin interconectare cu elementele componente ale acestuia. Ea trebuie să se raporteze la beneficiarii sistemului de învățământ și să țină cont de relațiile acestora cu toți actorii implicați. Educarea elevilor nu începe și nu se termină la catedră, ea se realizează prin fiecare contact al elevilor cu cei din jur.

În timpul contactelor de relaționare ale elevilor cu alți elevi, ale elevilor cu cadrele didactice ale elevilor cu părinții, aceștia se transformă, fiind într-o formare continuă. Prin urmare, trebuie subliniată importanța intervenției celui care educă prin accentuarea responsabilității educatorului în ceea ce privește comportamentele și strategiile folosite în încercarea de modelare a educaților.

Aplicarea unui management eficient este condiționată de cunoștințele teoretice ale cadrelor didactice dar și de măiestria cu care profesorul imprimă actului didactic trăsăturile propriei personalități. Elementele teoretice și metodologice se întrepătrund cu experiența și talentul personal, urmărind atingerea eficientă a obiectivelor prin operaționalizarea tuturor resurselor în cadrul practicii sociale. Cadrul didactic se raportează la cei pe care îi educă, stabilește relații de cooperare cu părinții acestora și cu alți factori interesați ai societății. El nu educă numai la catedră sau în clasă, ci, prin fiecare contact cu copiii și părinții, desfășoară o muncă de creștere și dezvoltare, de conducere și direcționare.

Cadrul didactic eficient îi valorizează pe toți elevii din clasă, le acordă șanse egale, stabilește obiective operaționale pentru toți și pentru fiecare și caută strategii didactice care îl ajută să asigure progresul școlar al tuturor.

În managementului clasei am stabilit următoarele obiective:

- facilitarea învățării active, eficiente;
- utilizarea timpului pentru rezolvarea sarcinilor de învățare, diminuarea timpului destinat controlului comportamentelor neadecvate;
- motivarea elevilor pentru implicarea lor activă în învățare;
- prevenirea stărilor conflictuale și a stresului elevilor

Pentru eficientizarea muncii didactice am avut în vedere :

- cunoașterea și înțelegerea nevoilor, intereselor, dificultăților elevilor;
- stabilirea unor noi relații cu elevii, re poziționarea rolului și statutul elevului în procesul educațional;
- utilizarea unor strategii didactice centrate pe elev (observarea, problematizarea, descoperirea, jocul didactic, jocul de rol, studiul de caz, simularea, asaltul de idei, dezbateră);
- reducerea timpului alocat activității învățătorului în favoarea timpului repartizat activității independente, în perechi, în grup a elevilor pe durata unei lecții;
- abordarea integrată, interdisciplinară a conținuturilor învățării în cadrul ariilor curriculare și a obiectelor de studiu;
- accent pe latura formativă a activității - informația constituind un mijloc pentru formarea capacităților, priceperilor, deprinderilor, comportamentelor;
- realizarea unui echilibru dinamic între joc, învățare, muncă și creație în activitatea din clasă;
- depistarea și educarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor;
- promovarea unor noi metode de evaluare a cunoștințelor, capacităților, competențelor elevilor;

Managementul clasei de elevi este eficient dacă se fundamentează pe negocierea sistemului de reguli care funcționează în clasă.

Elevul poate influența luarea deciziilor prin negociere, ceea ce crează acestuia senzația că părerea lui este importantă și contează, iar atitudinea lui devine mai deschisă și acceptă mai ușor regulile și deciziile.

Parteneriatul și negocierea sunt necesare nu numai pentru a asigura un control eficient al clasei, dar și pentru implicarea elevilor într-un exercițiu esențial al democrației.

În învățarea activă cadrul didactic și elevii sunt parteneri, colaborează și participă în egală măsură la învățare.

Pentru desfășurarea cât mai bună a activității în clasa de elevi cadrul didactic să planifice, organizeze, conducă, comunice, motiveze și evalueze conținuturile operaționale. Activitatea desfășurată împreună cu elevii are caracteristicile unui sistem managerial în care:

- mai mulți indivizi cu statut și rol bine definit se asociază în vederea îndeplinirii unor obiective;
- conducătorul activității aplică periodic noi teorii și abordări practice care aparțin de mai multe științe (psihologie, pedagogie, didactică, etc.);
- relațiile educaționale se desfășoară în cadrul unui proces social dinamic în cadrul căruia au loc raporturi și interacțiuni interpersonale (elevi-elevi, profesor-elev)

Prin urmare, pornind de la semnificația termenului de management trebuie acceptată valoarea implicațiilor acestuia asupra activității desfășurate cu elevii. Aplicarea conceptului de management cu toate caracteristicile lui, adaptate clasei de elevi, este foarte benefică și necesară.

Lucrând în grup, elevii schimbă informații, prelucrează, selectează, ideile individuale se verifică în dialogul dintre coechipieri, hotărârile se iau mai repede datorită unei aparente micșorări a responsabilității, apar idei noi și originale.

Orice echipa se formează în vederea atingerii unui scop, iar în cadrul clasei de elevi scopul este performanța școlară. Cunoașterea psihopedagogică a elevilor îl ajută pe învățător să alcătuiască echipele în așa fel încât activitatea să aducă avantaje tuturor componentelor. În echipă vor intra elevi cu niveluri de pregătire diferite, elevi greu adaptabili sau cu lacune în pregătire. Dialogul ce se stabilește în timpul realizării sarcinii de lucru, îi va motiva pe cei slabi să facă eforturi mai mari, iar pe cei timizi să-și învingă timiditatea, să câștige încredere în ei. Elevul mai retras ori nesigur va avea ocazia să constate că și părerea lui contează, că gândește bine sau la fel ca alții și că poate ajuta la dobândirea succesului echipei. Cei cu personalitate puternică vor fi motivați să lucreze mai mult pentru a deveni lideri în grup. Învățătorul observă progresul echipei și a fiecărui participant în parte și poate modifica componența acesteia, dacă e nevoie.

Luarea deciziilor în comun se referă la toate componentele unui proiect: teme, subteme, calendarul activităților, locul de desfășurare, activitățile ce se pot desfășura, persoanele care pot fi implicate etc.

Toți elevii au fost antrenați în aceste activități, a fost valorificat potențialul individual, dar și activitatea în grup. Produsele activităților extracurriculare s-au concretizat în albume, afișe, jurnale, portofolii, etc. Elevii au simțit că opinia lor este importantă și este luată în considerare.

Managementul clasei de elevi este eficient prin activism, prin situarea elevului în centrul activității educaționale, prin motivarea adecvată. Activitatea școlară are nevoie de un mediu stimulat și diversificat, motivant, favorabil învățării. Competiția egoistă trebuie înlocuită cu activitatea de învățare în grup, prin cooperare și coparticipare care permite manifestarea solidarității și a competiției

deschise, drepte și productive.

Școala, o instituție componentă a societății cu rol fundamental, pregătește resursa umană capabilă să pună și să mențină în funcție întregul sistem social. De aceea sunt necesare mutații profunde în prăoiectarea, organizarea, desfășurarea, dotarea materială precum și în evaluarea procesului de învățământ.

Pentru favorizarea adaptării actuale și viitoare a elevului la condițiile evolutive ale vieții contemporane, cadrul didactic nu mai poate promova aceeași relație statică de predare – învățare; în fața acestuia se impune imperativul incitării capacităților de inițiativă a elevilor, astfel încât, dintr-o pedagogie a obiectivelor și obiectelor de învățământ, pedagogia contemporană să devină o pedagogie intracționistă și personalitară.

Managementului clasei de elevi trebuie să i se acorde o importanță deosebită. Unul din factorii determinanți ai managementului clasei de elevi vizează formarea cadrelor didactice. Randamentul unui cadru didactic într-o clasă depinde de cunoștințele sale, de abilitățile dobândite, de motivațiile sale și de anumite trăsături de personalitate.

Bibliografie:

1. Ceobanu, C., - Managementul clasei de elevi, Editura Polirom, Iaș, 2008;
2. Ionescu, Mihaela, - Managementul clasei, un pas mai departe în învățarea prin cooperare, Editura Humanitas, București, 2003;
3. Iucu, R., - Managementul și gestiunea clasei. Fundamente teoretico-metodologice, Editura Polirom, Iași, 2000;
4. Stan, Emil, - Managementul clasei, Editura Aramis, București, 2003.

Metode și tehnici interactive de predare

**Prof. Dan Ionela-Elisabeta, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu”-
Grădinița cu PN și PP Nr. 1, Petrila**

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacităților de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor. Specific acestor metode este faptul că ele promovează interacțiunea dintre preșcolari, schimbul de idei, de cunoștințe, asigurând un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare. Prin folosirea acestor metode, preșcolarii depun un efort intelectual, de exersare a proceselor psihice, de abordare a altor demersuri interdisciplinare prin studiul mediului concret și prin corelațiile elaborate interactiv, în care își asumă responsabilități, formulează și verifică soluții.

Materialul pe care îl propun, aduce în atenție aplicații practice autentice ale metodelor de învățare interactivă testate cu succes la grupa pe care o conducem. Prin activitățile desfășurate am angajat copiii “ aventura cunoașterii” prin participarea lor activă la rezolvarea de probleme prin participarea într-o atmosferă de lucru în grup, flexibilă, democratică.

Schimbările în planul gândirii pe care metodele interactive de grup le produc, cele de idei, de opinii, acțiunea activează copiii și îi motivează. Sarcinile de lucru prevăzute prin aceste metode trebuie să respecte anumite condiții : să fie descrise gradual, să fie legate de viața reală, să ofere copiilor posibilitatea de a se autoevalua, de a se corecta, de a comunica cu colegii.

În cadrul lucrului în perechi :

Așezarea copiilor poate fi făcută :

- la indicația educatoarei (câte doi copii la masă) ;
- după preferințele copiilor ;
- aleatoriu – se formează două cercuri concentrice cu același număr de copii, un cerc mișcându-se spre dreapta și unul spre stânga. La semnalul “ Stați” , “Îngheteți” sau „Stop” cercurile se opresc și copiii care se află în față formează perechi și trec la mese.

Această tehnică de lucru în perechi se poate folosi :

- la jocurile de rol ;
- predicții(se pot realiza foarte ușor la o activitate de povestire sau lectură. Se citește povestea iar în momentele- cheie ea este întreruptă. Copiii asezați în perechi vor avea sarcina de a face predicții în legătură cu ceea ce cred ei că se va întâmpla în continuare)
- recitarea poeziilor pe roluri ;
- povestirea pe roluri .

De asemenea, am folosit cu succes lucru în perechi în activitățile practice (aplicații - lucrări colective, răsucire - unul ține, unul răsuște, împletire - fire, pănuși).

Pe parcursul activităților în pereche sau în grup am descoperit câteva atuuri ale constituirii grupurilor în acest mod :

- creșterea gradului de cooperare între copii prin realizarea unor sarcini comune echipei sub principiu că toată lumea participă, se joacă iar rezultatul este comun ;
- dezvoltarea autonomiei, lucru perceput de către copii cu libertatea de a face anumite lucruri, de a lua hotărâri, de a exprima ceea ce simt ;
- întărirea vieții de grup prin întâlnirile cu copiii din grupă cu care nu colaborează prea des, a fost o experiență de viață care i- a mobilizat foarte mult ;
- un spațiu mai mare pentru inițiative, având posibilitatea de a intra în contact cu copiii pe care îi preferă și de a-și alege activitatea ;
- un spațiu mai mare pentru creativitate, copiii și-au lăsat imaginația să zburde, au împărțit cunoștințe cu alți copii, au avut ocazia să descopere moduri noi de abordare a jocurilor care nu sunt pentru vârsta lor.

Lucru bazat pe metoda proiectelor tematice în grădiniță oferă cadrului didactic posibilități multiple privind forma de organizare și desfășurare a activității cu copiii, pe grupuri mici, individual, în perechi, în echipă stimulând astfel cooperarea între copii, eliminând discriminările de orice natură și transformând copilul în participant activ la propria formare. De asemenea, copiii și educatoarea au posibilitatea de-a proiecta împreună, prin cooperare conținuturile și tematicile ce urmează a fi parcurse în cadrul temei proiectului.

La grupa pe care o conduc am desfășurat următoarele proiecte tematice :

“corpul omenesc “ , “planta pământ”, „ meseriile” , simțurile” , “ îmbrăcăminte” și altele, exitnzând cooperarea cu părinții, școala, biserică, poliție și alți membrii ai comunității.

Analizând poziția cadrului didactic în fața problemelor instruirii și învățării, profesorul Ioan Neacsu afirmă că educatorii sunt solicitați astăzi în mod continuu să promoveze învățarea eficientă activă și creativă.

Pentru exemplificare voi prezenta un proiect de activitate în care am folosit metode interactive de grup.

Aceste metode activează toți copiii și le dezvoltă comunicarea, creativitatea, independența în gândire și acțiune, îi ajută să ia decizii corecte și să argumenteze deciziile luate. Aceste metode presupun respectarea particularităților de vârstă, îmbinarea diferitelor forme de activitate, îmbinarea muncii individuale cu munca pe grupuri și activitatea frontală, evaluarea corectă a rezultatelor obținute și reconstituirea relației educatoare-copil. Folosirea pe scară mai largă a unor metode activ- participative, prin activizarea structurilor cognitive și operatorii ale elevilor și prin apelarea la metode pasive numai când este nevoie și fructificarea dimensiunii și aspectelor "calitative" ale metodei.

Extinderea folosirii unor metode care solicită componentele raționale ale activității didactice, respectiv aspectul comunicațional pe axa profesor- preșcolari sau pe direcția preșcolar-preșcolar, întărirea dreptului elevului de a învăța prin participare precum și accentuarea tendinței formativ- educative a metodei didactice, de identificare a cunoștințelor și cultivarea metodelor de autoeducație permanentă.

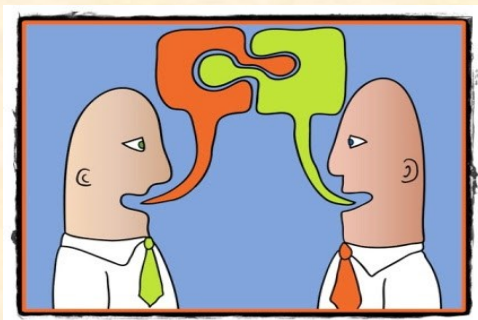
Metodele de învățare activă implică copiii în procesul de învățare în sensul formării lor ca participanți activi la procesul de educare, astfel fiind ajutați să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice în diferite situații de învățare ceea ce au învățat.

Bibliografie :

1. Breban Silvia , Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela – Metode interactive de grup – Editura Arves 2002;
2. Gluiga Lucia, Spiro Jodi – Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice, București, 2001;
3. Revista învățământului preșcolar, 1/2007.

Rolul conversației în predarea limbilor străine

Prof. Ersoy Marcela, Colegiul Tehnic "Constantin Brâncuși", Petrila

Metoda audio-linguală a fost dezvoltată ca o reacție împotriva metodei de traducere gramaticală. Această metodă se bazează pe teoria conform căreia învățarea unei limbi străine constă în formarea de obiceiuri. Își are originea în principiile behavioriste enunțate de Skinner. Pentru a învăța o limbă străină, elevii memorează dialoguri, repetă după profesor (care este un model pentru ei), imită ceea ce aud când ascultă,

înlocuiesc cuvinte în propoziții (repetarea prin substituție) și transformă propoziții (repetarea prin transformare). Procesul de învățare este controlat de către profesor care se comportă ca un dirijor de orchestră.

Criticii ai metodei audio-linguale au realizat că această insistență pe repetitiv și corectitudine nu ajutau elevii să deprindă competențe comunicative în limba străină target/vizată. Din această cauză au pus bazele metodei comunicative de predare a limbilor străine care se bazează pe funcții ale limbii și pe fluent (coerență și coeziune). Naom Chomsky a susținut că 'limbajul nu constă în formarea de obiceiuri'. Comportamentul lingvistic constă în inovație și în formarea unor propoziții și structuri noi ce implică reguli de un nivel foarte înalt de abstractizare și complexitate. Una dintre ideile principale ale metodei comunicative este conceptul de întrebuințare a limbii. În loc să se concentreze pe acuratețe gramaticală, predarea limbii străine ar trebui să se concentreze de asemenea pe funcțiile comunicative pe care oamenii le îndeplinesc folosind limba și pe registrul care trebuie adoptat pentru a spune diferite lucruri. Astfel, profesorii de limbi străine i-au învățat pe elevi cum să invite, să-și ceară scuze, să-și exprime acordul/dezacordul, să facă predicții, etc. și în același timp s-au asigurat că elevii lor știu când și cum să folosească structurile aferente limbii studiate.

Metoda comunicativă este bazată pe ideea că dacă elevii sunt implicați în activități semnificative, atunci deprinderea limbii vizate se va întâmpla automat. De aceea, activitățile comunicative implică elevii în comunicarea reală și întrebuințează materiale autentice (realia). Asumarea de roluri și simularea au devenit foarte populare în metoda comunicativă.

Metoda comunicativă, cu ajutorul tehnicilor, procedurilor specifice și al materialelor autentice reușește să provoace elevii și să-i valorifice. Profesorul 'coboară' în mijlocul elevilor ajutându-i să vorbească, monitorizându-i. El nu mai deține controlul absolut așa cum face profesorul care adoptă metoda audio-linguală,

însă le oferă elevilor mediul și libertatea de a dezvolta și utiliza limba studiată. Elevii, sfătuiți îndeaproape de către profesorul care le facilitează cunoștințele, își câștigă prin propriul efort încrederea în a utiliza limba străină vizată. Ei ajung treptat la etapa în care personalitatea lor încorporează limba străină învățată. Prin activități comunicative, elevii devin vorbitori independenți.

Adaptarea procesului de instruire la nevoile fiecărui elev

Profesor, Ința Ramona-Estera, Colegiul Economic „Hermes” Petroșani

"Dacă educația are o funcție, o justificare, aceasta este să pregătească tinerii pentru viitor"
Alvin Toffler

Modernizarea învățământului românesc impune regândirea fundamentală a tehnologiei didactice. Profesorii sunt poate, partenerii cei mai importanți în procesul de modernizare a sistemului de învățământ. Rolul profesorului în procesul de modelare a omului de azi este acela de a-și pune elevii în situații variate de instruire. Relația profesor-elev este una de colaborare, de încredere și de respect reciproc. Elevul nu se simte "controlat", ci sprijinit. Profesorul trebuie să fie mai mult un organizator al situațiilor de învățare, un element de legătură între elev și societate, care mediază și facilitează accesul la informație. Implicarea în egală măsură a elevilor și profesorilor în procesul didactic înseamnă responsabilități împărtășite.

Metodologia didactică, în cadrul unui sistem de instruire interactiv trebuie să fie în consonanță cu toate modificările survenite în ceea ce privește finalitățile educației.

Evoluțiile recente ale teoriei și metodologiei curriculumului, instruirii și evaluării solicită din partea profesorilor noi competențe, concretizate în adecvarea procesului de instruire la nevoile fiecărui elev, evaluarea performanțelor, adaptarea la schimbare, dezvoltarea motivației și implicarea elevilor.

Metodele constituie elementul esențial al strategiei didactice, ele reprezentând latura executorie, de punere în acțiune a întregului ansamblu ce caracterizează un curriculum dat. În acest context, metoda poate fi considerată ca instrumentul de realizare a obiectivelor instruirii. Metodele de predare și învățare pot avea caracter general, fiind valabile pentru mai multe discipline și pot avea caracter specific când se folosesc numai

pentru o disciplină de învățământ. Corelate cu diferitele categorii de capacități cognitive, metodele pot fi selectate cu mai mare ușurință pentru un anumit nivel de școlaritate.

Învățarea activă înseamnă un proces de învățare centrat atât pe interesele elevului cât și pe nivelul lor de înțelegere și dezvoltare. Folosirea metodelor active în procesul instructiv-educativ duce la transformarea elevului în stăpânul propriei formări. Învățarea prin cooperare și competiție, implică un anumit grad de interacțiune. Învățarea activă înseamnă un proces de învățare centrat atât pe interesele elevului cât și pe nivelul lor de înțelegere și dezvoltare. Vom observa cum elevii lucrează productiv unii cu alții, cum își dezvoltă abilități de colaborare și ajutor reciproc.

Proiectarea și organizarea instruirii diferențiate presupune, în general, valorificarea relației dintre resursele umane angajate în proces (calitatea elevilor și a profesorilor) -cunoștințele și capacitățile solicitate conform programelor de instruire / educație -structura instituției școlare etc.

Instruirea poate fi diferențiată la următoarele niveluri:

- nivelul procesului de învățare prin valorificarea corelației dintre cerințele programelor de instruire / educație și resursele umane existente;
- nivelul conținutului învățării prin valorificarea corelației dintre structura organizației școlare și cerințele programelor de instruire / educație;
- nivelul organizării învățării în clase, pe grupe, subgrupe prin valorificarea corelației dintre resursele umane existente și structura organizației școlare.

„Dispozitivele de diferențiere ale instruirii”, proiectate și dezvoltate în sens curricular, conform lui S. Cristea sunt:

- echipe de creație pedagogică instituționalizată (consilii consultative, comisii metodice, catedre, etc.) angajate în activitatea de elaborare a obiectivelor tabelelor de progres școlar, fișelor de muncă independente etc.;
- mijloace pedagogice orientate în special spre o motivare pozitivă a activității de predare – învățare - evaluare;
- inițiative pedagogice asumate pentru o gestionare suplă a timpului real, școlar și extrașcolar, destinat studiului, realizării învățării la parametrii superiori;
- informări pedagogice periodice oferite partenerilor: colectivului didactic al clasei, elevilor, părinților, reprezentanților comunității educative locale, factorilor de decizie managerială de la nivel local, teritorial, etc.;
- ajustări structurale determinate pedagogic în vederea reconstituirii / deschiderii filierelor, specializărilor, profilurilor, examenelor finale și anuale etc.

Activizarea predării-învățării presupune folosirea unor metode, tehnici și procedee care să-l implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se dezvoltarea gândirii, stimularea creativității, dezvoltarea interesului pentru învățare, în sensul formării lui ca participant activ la procesul de educare. Astfel, elevul este ajutat să înțeleagă lumea în care trăiește și să aplice în diferite situații de viață ceea ce a învățat.

Desfășurarea unor activități diferențiate are următoarele avantaje:

- toți elevii vor participa la activitățile propuse și vor fi implicați în rezolvarea tuturor sarcinilor;
- fiecare elev va fi implicat în activitate și va avea ceva de realizat;
- fiecare elev va reuși să rezolve sarcina propusă și cadrul didactic va ști cum/când să-i sprijine pe cei care au nevoie de ajutor suplimentar;
- toți elevii vor primi sprijinul necesar atunci când vor avea nevoie;
- colectivul clasei va fi un colectiv încheat, iar preșcolarii vor lucra împreună și se vor sprijini unii pe alții în învățare prin cooperare;
- lacunele nu se vor constitui în bariere în învățarea preșcolarii și nu vor produce probleme majore mai târziu;
- toți elevii vor trăi succesul și vor fi motivați pentru învățare;
- activitatea cadrului didactic va deveni mai eficientă și va economisi timp în predare pentru că nu va fi nevoie să revină frecvent asupra conținuturilor sau să realizeze programe de pregătire suplimentară pentru preșcolarii care au lacune în învățare.

Putem sublinia în acest sens rolul deosebit de important al cadrului didactic în generarea unui climat de încredere în posibilitățile individului încât să combată complexul de inferioritate pe care îl trăiesc mulți dintre cei care nu pot atinge performanțele ridicate și, de asemenea, să combată atitudinea de uniformizare a condițiilor de învățare și dezvoltare pentru indivizii capabili de performanțe.

Prin natura lor, activitățile desfășurate în grădiniță dezvoltă copiii spiritul de observație și de investigație, cultivând imaginația, gândirea creatoare, orientează activitatea psihică, disciplinează conduita și contribuie, în sfârșit, la formarea rapidă și mai eficientă a mecanismelor psihice, care înlesnesc și condiționează învățarea, munca, fiind necesare la intrarea copilului preșcolar în școală. Pentru obținerea reușitei acestora, condiția de bază este aceea ca elementul de joc să rămână o dominantă a întregii activități din grădiniță, chiar dacă sarcinile procesului instructiv devin din ce în ce mai complexe.

O formă de abordare modernă a activității de învățare este munca prin cooperare în grupuri sau echipe. Această formă de abordare urmărește dezvoltarea identității și prețuirii de sine, cooperare între elevi, respect și integrare în comunitate. Învățând prin cooperare, elevii lucrează împreună la atingerea unor scopuri comune, sunt încurajați să caute răspunsuri care sunt benefice atât lor cât și grupului. Vor înțelege că performanțele unuia

se răsfrâng atât asupra propriei persoane, cât și asupra grupului. Acționând astfel elevii sunt într-o interdependență pozitivă, își dezvoltă deprinderi, își consolidează cunoștințele într-o încredere deplină.

Bibliografie:

1. Albu, Gabriel-Introducere într-o pedagogie a libertății, Editura Polirom, Iași, 1998;
2. Bocoș, Mușata-Instruire interactivă, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002;
3. Ionescu, Miron-Demersuri creative în predare și învățare, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000;
4. Radu Ioan – Învățămintul diferențiat. Concepții și strategii, 1978.

Deficiența mintală

Prof. Ititesc Loredana, Școala Gimnazială „I.G.Duca” Petroșani

„Prin deficiență mintală se înțelege reducerea semnificativă a capacităților psihice care determină o serie de dereglări ale reacțiilor și mecanismelor de adaptare ale individului la condițiile în permanentă schimbare ale mediului înconjurător și la standardele de conviețuire socială dintr-un anumit areal cultural, ceea ce plasează individul într-o situație de incapacitate și inferioritate, exprimată printr-o stare de handicap în raport cu ceilalți membri ai comunității din care face parte.”¹

Pentru a determina nivelul de dezvoltare intelectuală se stabilește valoarea coeficientului de inteligență (QI).

Principalele tipuri de deficiență mintală clasificate conform valorii QI sunt:

Intelectul de limită;

Deficiența mintală ușoară;

Deficiența mintală moderată;

Deficiența mintală severă;

¹ Gherguț, A., (2005), *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Ed. Polirom, Iași p. 108

Deficiența mintală profundă.

Particularități specifice ale proceselor și funcțiilor psihice în diferite forme de activitate:

1. În plan senzorial perceptiv:

Copiii întârziți mintal desprind din obiecte sau din imagini, mai puține detalii, ceea ce face să apară cu ușurință confuziile. Culoarea este o însușire care se impune percepției lor, în schimb forma, greutatea și materialul din care este confecționat se desprind mai greu. Este de remarcat și o îngustime a câmpului perceptiv, ei nu desprind ușor figura și fondul.

2. Imaginatia

Printre tulburările cele mai frecvente ale imaginației deficientului mintal se remarcă: *minciuna* – ca modificare a adevăratului în mod voit aparând sub forma de minciuna convențională și *confabulația* – o stare de traire a unor fantezii ale subiectului cu convingerea că sunt fapte reale (confabulația poate fi și un mod de comportare reactivă, proces de apărare sau compensare, ca urmare a unor condiții de mediu dificil de suportat).

3. Gândirea

Procesul de transformare a informațiilor, de interpretare, de explicare, are loc datorită unui sistem de operații fundamentale (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea etc.) a operațiilor instrumentale și a operațiilor specifice care asigură demersul operațional al gândirii: noțiuni, judecăți, raționamente.

Atât analiza și sinteza obiectelor percepute cât și analiza, sinteza, comparația, generalizarea și abstractizarea în planul gândirii se realizează foarte greu.

Analiza la deficienții mintali este deseori fragmentată, dominată de elemente neesențiale. La fel se întâmplă și în cazul sintezei.

Compararea se reduce la simpla descriere succesivă a fiecărui obiect, fără respectarea unuia față de altul. Mai ușor stabilesc asemănările decât deosebirile dintre obiecte.

Realizarea abstractizării și generalizării sunt dificile până și în situațiile de activitate concretă, acest lucru impune utilizarea unui material didactic cât mai judicios aplicat.

Judecățile și raționamentele nu se pot realiza la deficientul mintal. Modul cel mai frecvent de definire a unei noțiuni, la deficientul mintal, constă în indicarea funcției sau utilizării unui obiect.

4. Înțelegerea

Esența înțelegerii constă în integrarea cunoștințelor noi în sistemul anterior elaborat. Înțelegerea apare la copiii întârziți mintal din cauza mediului defectuos în care realizează această integrare. Ei sunt uneori

incapabili să înțeleagă un text științific sau literar, enunțul unei probleme, deși dispun de informația necesară, pentru că această informație nu se actualizează în momentul respectiv.

5. Limbajul

Cel mai evident indiciu al dezvoltării anormale a copilului în primii ani de viață este apariția întârziată a vorbirii. La copilul normal pronunția primului cuvânt se face în jurul vârstei de 1 an, la întârziată mintal abia la 2 ani, în medie. Vorbirea în propoziții, la normal, se observă la aproximativ 1,7 ani, iar la întârziată mintal abia la 3 ani. Ulterior la acești copii limbajul se dezvoltă cu întârziere sub toate aspectele.

Toate deficiențele de vorbire întâlnite la această categorie de copii este întâlnită și la normali în primii ani. La deficienții mintal apare un complex de mai multe deficiențe, sub diferite aspecte ale percepției și înțelegerii vorbirii celor din jur, ale volumului vocabularului, ale complexității frazelor, ale expresivității vorbirii, etc.

6. Memoria

Este inferioară copilului normal.

Rigiditatea fixării și reproducerii duce la dificultăți în realizarea transferului de cunoștințe.

Memoria nu are un caracter suficient de voluntar, nu-și elaborează un plan de fixare intenționată a materialului.

Evocarea nu este suficient de activă – ca efect al întrebărilor debilul poate adăuga și alte elemente;

lipsa de fidelitate – când povestesc adaugă elemente străine provenite din alte situații, din experiențe anterioare asemănătoare.

Au nevoie de un număr mai mare de repetiții pentru a reține un material; de o motivație adecvată, de stimulare a activismului.

7. Activitatea voluntară

Activitatea voluntară prezintă deficiențe în toate momentele desfășurării ei.

Scopurile fixate sunt apropiate, generate de trebuințe imediate, se abat dacă întâmpină dificultăți și execută altă sarcină mai ușoară.

8. În plan emoțional – afectiv

În plan emoțional afectiv sunt imaturi afectiv.

Debilul mintal școlar are manifestări afective specifice prescolarului, manifestări neconcordanțe cu cauza care le-a produs: supărarea – ia forma unei crize de furie (manifestări agresive și autoagresive); veselie manifestată prin crize de ras nestăpănit sau manifestări de simpatie fără retenție.

9. În planul motricității

Forța, precizia, viteza, coordonarea, prehensiunea sunt inferioare deoarece mișcările sunt legate de psihismul individului.

Lateralitatea – este afectată; se fixează cu întârziere sau este încrucișată (dominantă pentru mână, ochi, picior), rău afirmată și duce la întârzieri în plan lexico-grafic;

Prezintă mișcări stereotipe (mai frecvente cu cât deficiențele sunt mai mari).

Cum pot activitățile practice să ajute la învățarea limbii engleze

Prof. Konerth Cristina-Mihaela, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila, județul Hunedoara

Activitățile practice le oferă copiilor oportunitatea de a folosi limba engleză într-un context autentic, devenind stăpâni asupra cuvintelor pe care le folosesc. De exemplu, o activitate în care copiii își desenează/construiesc/pictează propria lor grădină zoologică, alegând animalele și motivându-și alegerile, face ca vocabularul să prindă viață într-un mod mult mai eficient decât simpla răsfoire a unor cartonașe.

În timpul activităților practice, copiii fac mult mai mult decât să învețe o limbă. Sunt nevoiți să ceară materiale de anumite culori și în anumite cantități, să ceară obiectele de papetărie de care au nevoie, precum și orice fel de ajutor le este necesar. Este important pentru copii să știe cuvintele potrivite pentru carioci, creioane colorate și creioane cerate.

Atunci când copiii lucrează la proiecte practice, profesorii au ocazia de a avea conversații individuale cu studenții la un nivel mai personal și de a le pune întrebări mai detaliate. Legătura dintre elev și profesor devine astfel mai strânsă, ducând la o mai bună experiență de învățare a limbii.

De asemenea, activitățile practice le oferă elevilor mai tăcuți o șansă de a-și exercisa abilitățile de vorbire și de a exercisa folosirea vocabularului în limba engleză într-un mediu mai puțin intimidant. Profesorii se folosesc adesea de aceste intervale pentru a verifica dacă există copii care au întâmpinat dificultăți cu vocabularul asociat și le pot oferi sprijin individual, dacă este nevoie.

❖ *Avantajele activităților practice în sala de clasă*

Activitățile practice necesită răbdare. Să aștepti ca unul dintre colegii tăi să termine de folosit lipiciul/creionul colorat/ascuțitoarea necesită foarte multă răbdare din partea unui copil de cinci ani care are o idee super! În mod asemănător, să aștepti ca vopseaua sau lipiciul să se usuce înainte de a trece la următorul pas sau înainte de a le arăta proiectul părinților, necesită multă disciplină, ceea ce reprezintă o deprindere foarte importantă în viață.

Acest lucru îi face pe copii să învețe să lucreze bine împreună, să își aștepte rândul, să împartă obiectele și să se ajute între ei. Cu toate că pe parcursul timpului a fost nevoie să soluționez multe conflicte despre cui îi venise rândul să folosească lipiciul, observ mereu că cei mici lucrează împreună în timpul activităților practice. Elevii colaborează des, folosindu-și diferitele aptitudini; dacă își dau seama că unul dintre ei poate desena oameni foarte bine, vor negocia adesea, folosindu-se unul de punctele tari ale celuilalt.

Pe de altă parte, lucrul practic le dezvoltă copiilor și gândirea independentă, permițându-le să interpreteze idei într-o manieră proprie și forțându-i uneori să rezolve singuri probleme.

Activitățile practice pot fi dificile. Se poate întâmpla ca animalele de hârtie să fie tăiate pe jumătate, ca degetele să se umple de lipici, iar lucrurile nu se întâmplă întotdeauna conform așteptărilor. În aceste momente dificile, abilitățile copiilor de a rezolva probleme sunt îmbunătățite. Aceștia se obișnuiesc cu incertitudinea și învață să își adapteze planurile. Acest lucru se întâmplă atunci când copiii lucrează individual, dar și când fac parte dintr-un grup. Își dau seama cum să se folosească de abilitățile fiecăruia pentru a construi ceva împreună, dar și cum să combine culorile pe cont propriu, pentru a obține o culoarea nouă de care au nevoie.

❖ *Folosirea activităților practice pentru a încuraja creativitatea*

Spre deosebire de învățarea unei limbi, nu există moduri corecte sau greșite de a duce la bun sfârșit o activitate practică, ceea ce îi învață pe copii o lecție valoroasă, anume că nu toate situațiile au o singură soluție.

Lucrul manual le dezvoltă copiilor gândirea critică și îi învață cum creativitatea este un avantaj în sala de clasă. Această aptitudine este adesea subestimată, însă studiile efectuate de International Child Art Foundation arată că „un copil care este expus la artă dobândește aptitudini speciale de a gândi creativ, de a fi original, de a descoperi și inova, și de a crea proprietate intelectuală - atribute cheie pentru succes individual și prosperitate socială în secolul 21”.

Creativitatea ne ajută să ne adaptăm schimbării și, din moment ce lumea se schimbă fără încetare, vor fi necesare din ce în ce mai multe soluții creative”.

❖ *Legătura dintre activitățile practice și inteligența emoțională*

Activitățile practice care au loc în sala de clasă le permit copiilor să își formeze opinii și să își găsească propria voce. Acestea le oferă un spațiu sigur în care să își construiască o identitate și să își dea seama cum să

își găsească propriul loc în lumea înconjurătoare. Arta poate fi liniștitoare și poate fi un mediu sigur de exprimare a emoțiilor, copiilor putându-le fi mai ușor să se exprime în acest fel, decât prin intermediul cuvintelor. Folosind arta în clasă, le arătăm celor mici un mod valoros în care se pot folosi de artă pe viitor pentru a face față oricărui fel de eveniment cu impact emoțional.

Învățarea unei limbi poate fi dificilă; anumiți copii pot întâmpina probleme, își pot pierde încrederea în propriile abilități și se pot simți copleșiți de cantitatea de informație care le este necunoscută. Totuși, spre deosebire de procesul general de învățare a limbii, activitățile practice se finalizează cu un produs finit, ceea ce îi conferă copilului un sentiment de satisfacție și de împlinire. Dacă unui copil i-a făcut plăcere activitatea, dacă se simte mândru de aceasta și își dorește să o păstreze acasă pentru luni de zile, șansele ca acesta să își amintească lecția și vocabularul asociat sunt mult mai mari.

Prin intermediul activităților practice, copiilor le pot fi prezentate diferite culturi, diferite perspective și diferite opinii. Asemenea cititului, lucrul manual le permite copiilor să exploreze și să înțeleagă lumea nu doar prin intermediul propriilor ochi, ci și prin cei ai altor oameni. Acest lucru le va lărgi orizonturile, dezvoltându-i copilului dumneavoastră abilitățile empatice și făcându-l mai tolerant.

Bibliografie

1. Amabile T.M. Creativitatea ca mod de viață. București: Editura Știință și Tehnică, 1996;
2. Botkin W.J., Elmendjra M., Malița M. Orizontul fără limite al învățării. București: Editura Politica, 1981;
3. Breban S., Gongea E., Ruiu G. Metode interactive de grup. Editura Arves, 2006;
4. Cerghit I. Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1997.

Rolul părintelui în integrarea școlară a elevului cu CES

Prof. Lăcătușu Cristina Mihaela - Școala Gimnazială „I.G.Duca” Petroșani

Părinții aduc cu ei comportamentul sau stilul de relații cu copilul cu care au fost confrunțați în propria lor copilărie. Combinarea influenței familiei și societății în efortul de educare al copiilor are efecte benefice. Familia poate influența copilul pe mai multe căi,

rezultatele disfuncției familiale situându-se undeva între cei doi poli opuși: hiperprotecție sau neglijare. Pentru o bună armonizare a relațiilor intrafamiliale trebuie avute în vedere diferențele de temperament între părinți și copii, modul de a reacționa al copilului, stilul parental de impunere al autorității și disciplinei, valorile acceptate și transmise copilului.

Autoritatea părintească îi dă copilului, la fiecare treaptă de vîrstă, stabilitate și siguranță, satisfăcându-i astfel și necesitățile de ordin intim, spiritual. Este capabilă să dea naștere unor modele autentice (când este bine chibzuită, echilibrată și exercitată cu grijă), demne de a fi imitate, cu care copilului, în general, îi place să se identifice până la un punct.

Ambii părinți trebuie să dețină autoritatea în cadrul familiei, fiind absolut indispensabil ca părinții să reprezinte o autoritate. Excesul sau insuficiența autorității este cauza primară a pierderii ei în relațiile dintre părinți și copii.

Autoritatea se câștigă prin punerea de acord a pretențiilor manifestate de copil, cu etapele de vîrstă pe care acesta le parcurge, cu dezvoltarea socio-psiho-comportamentală, într-un termen îndelungat. Tipul de autoritate preferat pare a fi acela în care copilul ajunge să se simtă ca un prieten al părintelui său.

Autoritatea părinților își propune drept țel fundamental formarea copilului înzestrat cu un autocontrol interior, lucru obținut doar prin stimularea permanentă a individualității, a personalității incipiente. Orice părinte, indiferent de nivelul pregătirii sale, trebuie să depună un anumit efort de pregătire în vederea înțelegerii proceselor subtile ce se produc în sensibilitatea copilului.

A doua cale de educație la nivelul familiei (după autoritatea părintească) este *exemplul*. El este prezent la nivel individual și social, constituind unul din elementele de bază ale activității formative. Influența puternică

a exemplului la nivelul familiei se explică prin aceea că, se bazează și pe rațional și pe afectiv, el conține sinteza valorilor acumulate de generații și permite însușirea adevărilor în mod direct, nemijlocit.

Pe plan educativ, exemplul urmărește ca principiile și normele să fie înțelese și totodată acestea să determine atitudinile și să ducă la formarea deprinderilor. Acest lucru se obține prin exercițiu și convingere care se alătură elementului afectiv, ca elemente constituante absolut necesare.

Valoarea și importanța exemplelor furnizate de membrii este imensă în raport cu cele furnizate de celelalte medii cu care copilul vine în contact. Influența educativă a familiei este mai puternică cu ajutorul exemplelor, cu cât copilul este mai atașat afectiv de membrii acesteia și cu cât unitatea familiei este mai puternică. Influența educativă a părinților se exercită prin comportarea, reacțiile și atitudinile lor de zi cu zi.

Indiferent de vârsta la care se oferă, exemplul poate fi folosit ca metodă de educare la nivelul familiei în vederea formării personalității pe toate laturile sale: intelectuală, morală, fizică, estetică, profesională, cetățenească. Cel care exercită autoritatea trebuie să dea dovadă de simțul măsurii și să fie constant în decizii.

Metodele interactive și rolul lor în procesul de învățare

Prof. Lăutaru Alexandu, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, județul Hunedoara

Particularitatea metodelor interactive de grup o reprezintă faptul că promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor,ducând la o învățare mai activă.

Acest tip de interactivitate determină “identificarea subiectului cu situația de învățare în care acesta este antrenat”,ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei formări.

Interactivitatea presupune atât *cooperarea*,cât și *competiția*, ambele implicând un anumit grad de interacțiune.

Specific acestor metode este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină “identificarea subiectului cu situația de învățare în care acesta este antrenat”, ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei transformări și formări.

„Metodele interactive urmăresc optimizarea comunicării, observând tendințele inhibitorii care pot apărea în interiorul grupului” .

Interactivitatea presupune atât **cooperarea** definită drept :

- “forma motivațională a afirmării de sine, incluzând activitatea de avansare proprie, în care individul rivalizează cu ceilalți pentru dobândirea unei situații sociale sau a superiorității”

- cât și competiția care este o “activitate orientată social, în cadrul căreia individul colaborează cu ceilalți pentru atingerea unui țel comun”.

În condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă ; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare.

Există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității, iar subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate.

Aceste metode interactive de grup se pot clasifica **după funcția lor didactică**, în :

- **metode de predare - învățare interactivă** - metoda predării / învățării reciproce (Reciprocal teaching – Palinscar); metoda Jigsaw (Mozaicul); citirea cuprinzătoare; cascada (Cascade); metoda învățării pe grupe mici – STAD (Student Teams Achievement Division); metoda turnirurilor între echipe – TGT (Teams / Games / Tournaments); metoda schimbării perechii (Share - Pair Circles); metoda piramidei; învățarea dramatizată.

- **metodele de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare** cuprind harta cognitivă sau harta conceptuală (Cognitive map, Conceptual map), matricele, lanțurile cognitive, fishbone maps (scheletul de pește), diagrama cauzelor și a efectului, pânza de păianjăn (Spider map – Webs), tehnica florii de nufăr (Lotus Blossom Technique), metoda R.A.I. , cartonașele luminoase.

- **metoda de rezolvare de probleme prin stimularea creativității** – brainstorming; starbursting (Explozia stelară); metoda Pălăriilor gânditoare (Thinking hats – Edward de Bono); caruselul; multi-voting; masa rotundă; interviul de grup; studiul de caz; incidentul critic; Phillips 6 / 6; tehnica 6 / 3 / 5; controversa creativă; fishbowl (tehnica acvariului); tehnica focus grup; patru colțuri (Four corners); metoda Frisco; sinectica; buzz - groups; metoda Delphi.

Prin **metoda predării / învățării reciproce** elevii sunt puși în situația de a fi ei înșiși profesori și de a explica colegilor rezolvarea unei probleme. Astfel copiii sunt împărțiți pe grupe de câte patru, în care fiecare are un rol bine definit: unul este rezumator – cel care face un scurt rezumat al textului citit, unul este întrebătorul

grupului – cel care pune întrebări clarificatoare (unde se petrece acțiunea, de ce personajul a reacționat așa, ce sentimente îl stăpâneau pe..., ce înseamnă...), altul este clarificatorul – el trebuie să aibă o viziune de ansamblu și să încerce să răspundă întrebărilor grupului, iar cel de-al patrulea copil este prezicătorul – cel care își va imagina, în colaborare însă cu ceilalți care va fi cursul evenimentelor.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne ale învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe.

Interdisciplinaritatea presupune o învățare prin cooperare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a elevilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic, receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorința de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

Munca în echipă este un aspect al învățării prin cooperare, ilustrând ideea de interdepedență pozitivă: „un elev nu poate să reușească fără ceilalți”, Astfel solicităm elevii să lucreze în colaborare pentru a realiza diverse sarcini. De pildă, realizarea evaluării unei unități de învățare, presupune ca fiecare elev din echipă să realizeze un element component, să decupeze și să lipească pe o foaie secvențe din lecții, sau să prezinte sub forma unei scheme relații între aceste organisme (pozitive sau negative). În asemenea activități, pe lângă obiectivele vizând învățarea elevilor li se formează și deprinderea de a munci în grup. La nivelul clasei, învățarea prin cooperare este o activitate frecvent utilizată la desfășurarea diferitelor activități.

Cooperarea și colaborarea se întâlnesc și în activitățile de creație-jocuri de rol, în echipele formate, în cadrul jocurilor de mișcare de la educație fizică, în jocurile didactice, în manifestările artistice: serbări, scenete, dansuri, lucrări practice colective.

În contextul proiectelor didactice își găsește locul și tehnica „**Știu- vreau să știu- am învățat**”, frecvent utilizată pentru dezvoltarea gândirii critice, ajutând la conștientizarea de către fiecare participant a ceea ce crede că știe despre un subiect, ce ar mai dori să afle (așteptările proprii) și în final, ce a aflat nou despre subiectul respectiv. Apar clar evidențiate achizițiile anterioare pe care se sprijină învățarea, așteptările și achizițiile finale ce s-au dobândit prin activitatea de învățare sau de formare.

În cadrul activității interdisciplinare la disciplina de biologie folosesc cu succes metoda cubului - „**Știi, răspunzi, câștigi**”. Cubul era numerotat cu numerele: 1,2,3, iar prin rostogolire, elevii aveau ca sarcină de

lucru să găsească cuvinte cu atâtea silabe cât arată numărul de pe cub. Echipa din care făcea parte elevul solicitat la răspuns, era pusă în situația de a găsi și alte cuvinte cu același număr de silabe, care să denumească nu doar organisme cunoscute dar și mediul de viață sau particularități prin care se deosebește de animalele din grupă. În momentul în care elevul deschidea plicul, trebuia să găsească răspuns la o ghicitoare și să așeze pe crengile copacului atâtea flori câte răspunsuri poate avea, sau să găsească cuvântul care lipsește din propoziția scrisă pe foia din plic, sau să găsească câte animale fac parte din grupa respectivă (altele decât cele învățate la oră. Tot în acest joc, elevii au primit cuvinte amestecate dintr-o propoziție urmând ca ei să aranjeze cuvintele în ordine pentru a avea înțeles propoziția.

În cadrul activităților desfășurate am mai folosit Metoda **R.A.I. (Răspunde-aruncă-interoghează)**. Este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Are la bază stimularea și dezvoltarea capacității copiilor de a comunica, prin întrebări și răspunsuri, a ceea ce tocmai au învățat. S-a desfășurat jocul, „Câte plante din zona montană cunoaștem?”. Se arunca mingea și se spunea: „Eu cunosc două : brândușa și bujorul de munte, tu câte cunoști ?” sau „Eu cunosc trei plante care înfloresc primăvara, tu câte astfel de plante cunoști?”

Astfel de metode folosite în diferite momente sau cu diferite scopuri la lecții, s-au dovedit a fi de o mare popularitate decât cele clasice, indiferent de categoria de vârstă la care s-au folosit .

Bibliografie:

- 1). Cristea, Sorin,- Sociologia Educației, Editura Hardiscom, Pitești, 1998;
- 2). Pânișoară, Ion-Ovidiu, - Comunicarea eficientă-metode de interacțiuni educaționale, Editura Polirom, Iași, 2003;
- 3). Oprea L.,Crenguța, - Metoda activ-participative de stimulare și dezvoltare a creativității în educația adulților, în Revista „Paideia”, nr. 1-2/2000.
- 4). Cerghit, Ioan, - Metoda de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București 1997;
- 5). Zlate, Camelia și Zlate, Mielu, - Cunoașterea și activarea grupurilor sociale, Editura Politică, București, 1982.

Factori care influențează calitatea educației

Prof. Manolea Mihaela, Liceul Tehnologic "Dimitrie Leonida" Petroșani

Calitatea educației, trebuie înțeleasă drept măsura standardizată a excelenței pe care beneficiarii o stabilesc pentru anumite servicii educaționale: elevii, părinții, angajatorii sunt cei care stabilesc cum trebuie să fie un program educațional de calitate, iar unitatea școlară respectivă trebuie să ofere acel program așa cum a fost el definit de către beneficiari. Deci, calitatea este asigurată de școală dar este definită de beneficiari. Atunci când realizăm o educație de calitate, va rezulta și un produs de calitate.

Pentru majoritatea sistemelor de educație din lume, obiectivele prioritare urmărite sunt:

- egalitatea de șanse în fața educației și
- asigurarea unui învățământ de calitate.

Cele două obiective sunt distincte dar nu pot fi separate: un sistem de învățământ nu poate fi considerat accesibil doar pentru că asigură educația la toate nivelurile, ci și dacă toți elevii au acces la același tip de cunoștințe, la aceeași cantitate și calitate educațională și condițiile de desfășurare a procesului instructiv-educativ sunt asemănătoare.

Calitatea educației este asigurată de:

- ✚ Actorii educaționali (elevi părinți, cadre didactice, conducerea școlii) având rol în producerea /generarea și realizarea educației de calitate;
- ✚ Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității care are rol în asigurarea calității și în evaluarea internă a calității educației;
- ✚ Agenția Română de Asigurarea Calității în învățământul preuniversitar care are rolul de evaluare externă a calității educației. Asigurarea calității educației în context formal se realizează mai ales prin modul în care cadrul didactic organizează demersul didactic, pentru atingerea competențelor vizate de programă. În viziune modernă, rolul profesorului este de a facilita și intermedia învățarea, de a fi partener în învățare, de a-i ajuta pe elevii săi să înțeleagă, să argumenteze puncte de vedere proprii, de a alege strategii adecvate prin care să-i pregătească pe elevi să facă față și să se integreze optim unei societăți aflate într-o dinamică fără precedent.

Modalitățile de realizare a învățării urmăresc formarea de competențe și deprinderi practice cu accent pe învățarea prin cooperare. Situațiile de învățare create trebuie să-i încurajeze pe elevi să exprime puncte de vedere proprii, să colaboreze în rezolvarea sarcinilor de lucru, să-i incite la căutare.

Rolul școlii în realizarea finalităților învățământului obligatoriu constă în conducerea elevilor către: demonstrarea gândirii creative, folosirea diverselor modalități de comunicare în situații reale și contexte variate, înțelegerea și utilizarea tehnologiilor în mod adecvat, dezvoltarea capacității de investigare și valorizare a experienței personale, precum și alte capacități și aptitudini, spre exemplu: capacitatea de adaptare la situații diferite, contribuția la construirea unei vieți de calitate, construirea unui set de valori individuale și sociale, dar și orientarea comportamentului și carierei în funcție de acestea.

Realizăm un învățământ de calitate dacă avem mulți elevi cu rezultate foarte bune pe parcursul anului școlar, mulți elevi care participă la concursuri și olimpiade, atât naționale cât și internaționale și obțin rezultate deosebite, dacă nivelul de abandon școlar se află aproape de zero, dacă o parte mare dintre absolvenții de licee au promovabilitate mare la admiterea la facultate, dacă absolvenții diferitelor forme de învățământ se pot integra socioprofesional.

Există factori exteriori care influențează calitatea în învățământ și anume:

- mediul familial, social, economic din care provine elevul, educația și ocupația părinților;
- factori care țin de școală și anume:
 - cadrele didactice;
 - tipul de școală;
 - condițiile de învățare;
 - baza tehnico-materială etc.

Dacă părinții nu se implică pentru a obține succesul educațional al elevilor, școala este cea care poate să intervină. Astfel, reducerea numărului de elevi dintr-o clasă, creșterea nivelului de pregătire ale cadrelor didactice, modernizarea instituțiilor de învățământ, implicarea părinților și a comunității în activitățile școlii reprezintă câteva metode de îmbunătățire a calității.

Pentru obținerea de către elevi a unor rezultate deosebite la învățătură, cadrele didactice trebuie să fie bine pregătite din punct de vedere pedagogic, psihologic, să transmită cunoștințe, priceperi, deprinderi conform noilor metodologii, să asigure calitatea prin activități didactice centrate pe elev, permanent să colaboreze cu familia și să nu evite participarea la cursurile de formare și perfecționare, pentru a putea fi la curent cu noutățile și modificările apărute în sistemul de învățământ.

Pentru a crește calitatea în educație, un rol deosebit îl are procesul instructiv- educativ, modul lui de organizare, atmosfera plăcută din școală, relațiile bune dintre școală și familie, așteptările cadrelor didactice și ale părinților privind performanța elevilor.

O răspundere destul de mare pentru cadrele didactice o reprezintă gestionarea clasei de elevi și de aceea ele au sarcina de a stabili norme, reguli, ceea ce le este permis elevilor și ceea ce le este interzis, care

sunt recompensele pe care le vor primi dacă au un comportament pozitiv și cum sunt sancționați dacă vor avea un comportament inadecvat.

Nu doar folosirea unor mijloace didactice moderne, a unor metode moderne de predare duc la creșterea calității învățământului, ci și implicarea elevilor în crearea materialelor. Întotdeauna profesorii trebuie să îmbine tradiționalul cu modernul, pentru a obține un act educațional eficient, iar elevii să fie responsabili în educația proprie printr-o implicare activă.

Calitatea actului educațional crește dacă activitățile extracurriculare sunt folosite cât mai des, cât mai variate și dacă scopurile și obiectivele acestora au fost realizate.

O altă necesitate pentru creșterea calității învățământului o reprezintă parteneriatul școală-familie. În cadrul școlii se face decât o parte din educația copilului, cealaltă parte făcându-se în afara ei.

Influența familiei are un mare impact asupra rezultatelor școlare ale elevilor și asupra motivației învățării și de aceea trebuie să colaboreze permanent cu școala, participând la diverse activități ale acesteia (ședințe, lectorate cu părinții, activități de consiliere a părinților, serbări școlare). Printre alte sarcini, ale școlii, se află și identificarea situațiilor – problemă din familiile copiilor și dirijarea pe cât este posibil a strategiilor educative în favoarea elevului. De aceea, colaborarea dintre școală și familie, presupune nu numai o informare cu privire la tot ceea ce face elevul la școală, în cadrul procesului instructiv-educativ, ci și informarea părinților cu toate problemele pe care le are elevul.

Între relațiile școală-familie trebuie să existe o strânsă legătură pentru beneficiul copiilor, trebuie găsite modalități prin care să se comunice permanent cu familia, deoarece siguranța și securitatea elevilor, atât în școală, cât și în afara ei, este primordială. atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice.

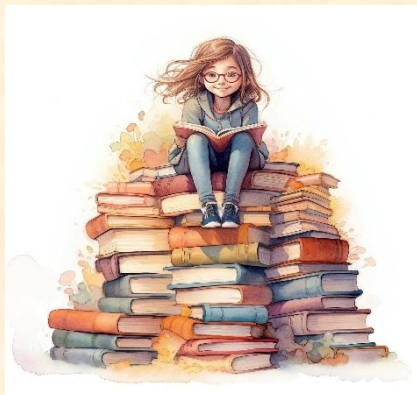
Calitatea este definită pe baza valorilor sociale, iar acestea trebuie să se regăsească în toate componentele sistemului dar și în relațiile acestuia cu mediul.

Bibliografie:

1. Cristea, Sorin, - Calitatea în educație, Tribuna învățământului, 2015;
2. Enătescu, A.M. și Enătescu, M., - Calitate. Terminologie comentată, Editura Tehnică, București, 2000;
3. Iosifescu Ș., - Calitatea educației: concept, principii, metodologii, București, Educația 2000+, 2008;
4. Țițu, M., Oprean, C., - Managementul calității, Pitești, Editura Universității din Pitești, 2007.

Studiu comparativ între metodele tradiționale și moderne utilizate în procesul de predare-învățare

Prof. Mihoc Manuela-Luminița, Colegiul National „Mihai Eminescu” Petroșani, județul Hunedoara

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Elevii prezintă particularități psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potențialul. Semnificația metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator și de contextul în care este folosită.

Metodele tradiționale, expositive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active și conștiente a elevului. Acestea pot însă dobândi o valoare deosebită în condițiile unui auditoriu numeros, având un nivel cultural care să-i asigure accesul la mesajul informațional transmis raportat la unitatea de timp.

Metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă și conștientă a elevilor în procesul propriei formări și stimularea creativității acestora. În acest context, prefacerile pe care le cunosc metodele de învățământ cunosc câteva direcții definitorii. Relația dinamică-deschisă constă în raporturile în schimbare ce se stabilesc între diferitele metode.

Diversitatea metodelor este impusă de complexitatea procesului de învățare, fiecare metodă trebuie să fie aleasă în funcție de registrul căruia i se raportează. Amplificarea caracterului formativ al metodelor presupune punerea accentului pe relațiile sociale pe care le are elevul în procesul de culturalizare și formare a personalității. Reevaluarea permanentă a metodelor tradiționale vizează adaptarea lor în funcție de necesități și raportarea lor la evoluția științei.

Metodele didactice pot fi clasificate în:

❖ **Metode tradiționale:** expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;

❖ **Metode moderne:** algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare(jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Ulterior, s-au preconizat diverse moduri de organizare a învățământului, denumite școli active, în care accentul cade pe studiul individual efectuat de elevi. Modul nou, activ, de organizare a învățământului se dovedește superior, dar solicită mult timp. Odată cu descongestionarea programelor școlare în cadrul reformei învățământului, se va începe și activizarea predării în școala românească.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare îi ajută pe elevi să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt:

- metoda Ciorchinelui;
- metoda Mozaic;

- metoda Cubul;
- metoda Turul Galeriei;
- metoda Lotus;
- metoda Pălăriile gânditoare;
- metoda Schimbă perechea;
- metoda Explozia stelară;
- diagrama Venn;

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă, este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

Literatura de specialitate oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare.

Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative;
 - sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

Aceste metode generează pasivitate în rândul elevilor.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;

- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Prin metodele moderne, se încurajează participarea elevilor, inițiativa și creativitatea. Din toate cele menționate, rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un proces didactic de calitate.

Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Bibliografie:

1. Dumitru, I., - Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Editura de Vest, Timișoara, 2001;
2. Guțu, V., - Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999;
3. Ionescu, M., Radu I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

Creativitatea - dimensiune a învățămîntului modern

Prof. Mititelu Ana-Maria, Școală Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila

Prin însăși trăsătura ei definitorie, originalitatea, creativitatea pare a fi incompatibilă cu idee de educație deliberată. Cum putem educa o persoană să devină originală, când prin însuși acest fapt ea și-ar pierde originalitatea? Este originalitatea educabilă sau nu?

Problema a preocupat mulți gânditori în domeniu, iar concluzia lor a fost una singură. Originalitatea poate fi privită ca o formă de conduită care nu se deosebește în principiu de alte forme ale conduitei umane. Astăzi s-a stabilit că activitatea creatoare reprezintă într-o măsură apreciabilă abilități învățate, drept urmare, cultivarea gândirii novatoare a devenit o sarcină importantă a școlii contemporane.

Datoria noastră, a cadrelor didactice, este aceea de a stârni curiozitatea elevilor, care apoi, va acționa ea însăși ca un puternic mobil interior, propulsând elevul spre cercetare, creație, inventivitate. Gândirea creatoare se formează în procesul de învățămînt prin orientarea și stilul activității elevilor, prin tipuri de sarcini și exerciții care pot construi un antrenament al gândirii.

Un lucru este sigur, capacitatea creatoare nu se realizează în nici un caz de la sine, doar stimulând gândirea logică, iar disputa dintre taberele pro și contra privind educabilitatea creativității s-a finalizat cu concluzia că nici o trăsătură a personalității umane nu este exclusiv ereditară și nici una exclusiv ambientală. Ca formațiune psihologică, creativitatea este proprie tuturor copiilor, iar pe măsura dezvoltării ontogenetice se conturează treptat, conducând la diferențierea și individualizarea personalității lor sub aspectul creativității. Fiecare copil dispune de un potențial creativ ce îmbracă nuanțe individuale și cunoaște o dinamică specifică de-a lungul dezvoltării ontogenetice.

Pentru educarea creativității în activitatea didactică sunt necesare anumite condiții:

- ✓ Fondul de cunoaștere de care dispune elevul și gradul de stăpânire a acestora. Gândirea nu operează în gol. Sărăcia de informație constituie un obstacol în formarea creativității gândirii;
 - ✓ Existența unor capacități și deprinderi intelectuale cu care să fie prelucrat bagajul de informații;
 - ✓ Climatul educațional trebuie să fie favorabil creativității; cadrul didactic, prin sistemul educațional precum și prin autoritatea și disciplina impusă, poate înăbuși originalitatea elevului. Atmosfera rigidă,

conținutul învechit, procedee stereotipe, dezaprobarea încercărilor personale, anihilează dezvoltarea creativității la elevi.

Nu trebuie confundat climatul deschis cu lipsa de disciplină; este vorba despre o atmosferă descătușată de conformism, dar nu și de ordine și logică. Cadrul didactic trebuie să fie mediator între elev și lumea înconjurătoare. Elevii trebuie să fie puși în fața unor situații noi, la a căror soluționare să ajungă prin eforturi proprii. Astfel, învățarea activă devine un proces de investigare, de cercetare. De aceea trebuie să-i încurajăm pe cei timizi, să-i stimulăm pe cei comozi și să aprofundăm cunoștințele celor superficiali, să întreținem mereu, la elevi, dorința vie de activitate creatoare.

Deosebirile se exprimă prin intensitatea cu care el se manifestă și prin domeniul în care se aplică. Acest potențial va evolua pe direcția unei dominante specifice în funcție de felul în care se corelează factorii implicați în acest fenomen, de experiența acumulată, de contextul psihosocial în care se manifestă. Cunoașterea lui reprezintă o condiție primă pentru organizarea demersului educațional în direcția creativității.

Lărgirea posibilităților noastre de percepție și înțelegere prin diferite tehnici și procedee va avea ca efect consolidarea eului, fapt ce va atrage după sine un comportament creativ. Ceea ce este important și determinant în acest proces nu este talentul, ci experiențele acumulate în timpul procesului creativ.

În contextul vieții sociale actuale când creativitatea poate să cunoască forme specifice și diverse nivele, s-a lărgit și sfera de constelații psihice implicate. Activitățile educative care merg în direcția creativității, vizează în primul rând gândirea, prin factorul ei general, inteligența. Ea poate deveni mai eficientă dacă este ajutată să-și însușească tehnicile de gândire, instrumentele intelectuale flexibile și operaționale specifice gândirii divergente.

Pentru majoritatea disciplinelor, calea principală o constituie metodele de lucru active-participative cu tinerii - problematizarea, învățarea prin descoperire, experimentul, studiul de caz, brainstorming-ul, sinectica, dialogul dirijat, jocul didactic. Toate se bazează pe interacțiunea colectivă între cei ce învață, pe discuții, schimburi spontane de idei, impresii, păreri în cadrul clasei și observații independente. ea acestora. Nu trebuie subestimat rolul educatorului în stimularea potențialului creativ. El trebuie să încurajeze curiozitatea, deschiderea și spontaneitatea tinerilor prin crearea unei atmosfere destinsă, de apropiere, care să înlăture blocajele afective, folosind în același timp metode de lucru adecvate.

Un învățământ orientat în direcția creativității presupune o serie de probleme, iar găsirea de soluții adecvate ridică mai multe întrebări: - cum se poate promova spontaneitatea și inițiativa tinerilor păstrând în același timp controlul și disciplina asupra acestora? - ce atitudine să adopte profesorul în cazul unor răspunsuri neașteptate, surprinzătoare? - încurajarea copiilor să găsească singuri răspunsuri și rezolvări ale problemelor

presupune mai mult timp decât cel alocat prin programele de învățământ - încurajarea copiilor să caute diverse răspunsuri poate da un caracter ludic activităților educative.

Pentru a putea face față acestor probleme pedagogia modernă dă educatorilor următoarele îndrumări:

- să respecte ideile, întrebările neobișnuite ale copiilor;
- să le ofere oportunități pentru a crea din proprie inițiativă;
- să le dezvolte încrederea în propriile capacități;
- să încurajeze tinerii să se manifeste spontan și creativ, să aibă curajul să-și exprime ideile și părerile evitând soluțiile stereotipe și uniformizarea;
- să le dezvolte încrederea în propriile capacități și aptitudini, să-i ajute să-și descopere aceste aptitudini pe care ei le manifestă pentru a deveni conștienți de ele;
- să-i încurajeze să dobândească o gândire independentă, nedeterminată de grupul clasei;
- să încurajeze atitudinea tolerantă față de ceea ce este nou;
- să caute să crească interesul și curiozitatea tinerilor folosind metode didactice diverse;
- să promoveze modalități variate de abordare a problemelor, de manipulare a ideilor, obiectelor;
- să creeze o atmosferă de lucru favorabilă;
- tinerii trebuie să știe că se așteaptă de la ei să fie creativi.

Este cunoscut faptul că succesul în predarea unei discipline de învățământ nu este condiționat numai de stăpânirea specialității. Cunoașterea temeinică a conținutului materiei de studiu este o condiție necesară dar nu suficientă, mai ales dacă ținem seama de cerințele pedagogiei moderne. Calitățile personale, experiența didactică și folosirea cu pricepere și inteligență a metodelor de predare pot să asigure aceste cerințe ale învățământului actual.

Creativitatea este privită azi ca un fenomen general uman, și nu ca apanajul unei minorități, idee ce a frânat dezvoltarea acesteia în cazul multor indivizi. Un educator de viziune tradițională ar putea considera că termenii creativitate și creație sunt destinați să definească personalitățile sau realizările remarcabile și poate sunt folosiți și aplicați cu prea mare ușurință în diverse situații de pedagogia modernă, pierzându-și astfel din valoare. Chiar dacă improvizațiile și creațiile copiilor i-ar impresiona prin ușurința exprimării, prin farmecul și sinceritatea lor, probabil că ar folosi cu mai multă prudență acești termeni, iar lecțiile, în forma lor actuală li s-ar părea fără valoare, fiind lipsite de ordine și disciplină. La polul opus, educatorul cu o gândire deschisă caută să pună în valoare diferențele de personalitate, să stimuleze și să cultive interesele și talentele fiecărui copil. El va căuta să-i ajute să se bucure de experiențele care le permit să se dovedească creativi și să-i învețe să aprecieze aceste experiențe și realizările lor, fie că este vorba de cele personale sau ale celorlalți.

În creativitate, fără pasiune, încredere în sine, perseverență, toate calitățile rămân în stare latentă. De aceea, consider că antrenarea elevilor în activități directe și cât mai variate, corespunzătoare vârstei lor constituie calea care duce la formarea și afirmarea personalității creatoare. Ajutându-i pe elevi să stăpânească anumite tehnici de lucru și cerându-le să organizeze singuri o compoziție pe baza unei teme date sau a uneia alese de ei, aceștia vor ajunge să guste și să transforme bucuria estetică într-o componentă a modului lor de viață.

Bibliografie:

1. Amabile, T.,- Creativitatea ca mod de viață, Editura Știință&Tehnică, București. Bârlogeanu, L., Psihopedagogia artei, Ed. Polirom, Iași, 1997;
2. Ionescu, M., - Demersuri creative în predare și învățare, Editura Presa Univ. Clujeană, Cluj-Napoca, 1970;
3. Ionescu, M., Radu I., - Experiență didactică și creativitate, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1987;
4. Popenici, Șt., - Pedagogia alternativă. Imaginarul educațional, Editura Polirom, Iași, 2001;
5. Roco, M., - Creativitatea individuală și de grup, Editura Academiei Române, București, 1979.

Interviul - o metodă de lucru utilă în lecțiile de dirigenție

Prof. Paraschiv Camelia – Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”Petroșani

Obiectiv: crearea unei atmosfere de siguranță și încredere în clasa de elevi, prin interacțiuni, intercunoaștere și intercomunicare.

Durata: 10 minute pentru perechile de elevi de a se intervieva între ei (depinde de numărul de întrebări) și 2-3 minute pentru fiecare pereche, pentru prezentare.

Metode: prezentare, discuții, descriere

Materiale: Spațiu în care perechile să poată lucra fără să fie perturbate de ceilalți. Hârtie de scris, instrument de scris.

Mărimea grupului este de 10-20 persoane.

Scenariul activității:

1. Împărțirea elevilor în perechi, de preferat cu elevi care de obicei nu interacționează prea mult între ei. Sarcina va fi să se intervieveze între ei și să noteze răspunsurile celeilalte persoane, astfel încât acestea să poată fi prezente grupului mare, mai târziu. În „notă” sunt prezentate câteva exemple de întrebări, dar ele pot fi mai simple pentru elevi mai mici; e important ca întrebările puse să fie despre lucruri simple (mâncare preferată, hobby-uri,etc.) și de asemenea ceva puțin mai complex, de exemplu emoții (ce te face fericit, ce te face trist, ce consideri necinstit?...), „Care crezi că e cel mai bun aspect al acestei activități?” „Ce înseamnă pentru tine lipsa de respect?” „Ce simți când ești în situație sau asști la lipsă de respect?”

2. După ce elevii s-au interviivat între ei, vin în fața clasei și prezintă cealaltă persoană din pereche.

3. După ce fiecare a fost prezentat, se cere elevilor o mică reflecție despre cum s-au simțit când au vorbit despre lucruri personale cu perechea, ce au simțit ascultându-l și prezentându-l pe celălalt, cum s-au simțit să fie prezentați de partenerul de prezentare, etc.

Notă: Exemple de întrebări: „Care e povestea din spatele numelui tău și de ce ai acest nume?” „Despre familie...”

„Ce îți place să faci după școală?”

„Ce te face fericit?”

„Ce te face să te simți în siguranță și relaxat?”

„Ce consideri că e necinstit?”

„Ce simți când ești în situație sau asști la lipsă de respect?”

Bibliografie :

1. Gudrun Petursdottir - “Diverse Society, Diverse Classrooms”, InterCultural Iceland, Reykjavik, 2018
2. Mihaela Tăbăcaru - “Teacher as a change agent” – note de curs – New School, Oslo, Norvegia.

Autoevaluarea – avantaje și dezavantaje

Prof. înv. primar Popescu Natalia Livia, Liceul Tehnologic Transilvania Deva

- **Avantajele autoevaluării**

Autoevaluarea este prima treaptă esențială în evaluarea oricărui proces de învățare și reprezintă o componentă importantă a performanței profesionale a elevilor. Prin autoevaluare, elevii pot să-și evalueze propriile abilități și să obțină informații utile pentru a-și planifica și îmbunătăți performanța.

Autoevaluarea ajută, de asemenea, profesorii să evalueze diferite aspecte ale performanței lor, oferindu-le oportunitatea de a identifica punctele lor tari și slabe. În plus, autoevaluarea le permite profesorilor să vadă dintr-o perspectivă diferită nivelul de înțelegere al elevilor.

Elevii care participă la procesul de autoevaluare învață să devină mai responsabili și autonomi în ceea ce privește propriul proces de învățare. Această implicare activă îi ajută să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și să-și îmbunătățească nivelul de implicare în procesul de învățare.

Autoevaluarea determină elevii să fie mai curajoși în ceea ce privește împărtășirea ideilor și participarea la proiecte de echipă. Chiar dacă inițial pot fi intimidati de ideea de a fi observați și de a primi feedback, elevii își pot depăși frica și își pot dezvolta încrederea în propriile capacități de învățare.

Autoevaluarea încurajează, de asemenea, dezvoltarea unei gândiri profunde și a unei abordări critice față de procesul de învățare. Elevii învață să analizeze propriile experiențe de învățare și să-și dezvolte o înțelegere mai profundă a subiectivității lor.

Prin autoevaluare, elevii își pot dezvolta o viziune mai clară asupra scopurilor pe care încearcă să le atingă și pot să-și adapteze strategiile de învățare în consecință.

Participarea la autoevaluare crește nivelul de implicare al elevilor în procesul de învățare și îi ajută să-și dezvolte o înțelegere mai profundă a subiectelor studiate. Această abordare activă a învățării îi poate încuraja pe elevi să fie mai implicați și mai motivați în ceea ce privește propria lor educație.

Prin autoevaluare, elevii pot dezvolta încrederea în propriile capacități de învățare și pot să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare și colaborare. Aceste abilități sunt esențiale pentru succesul lor în viața profesională și personală.

În concluzie, autoevaluarea poate fi un instrument valoros pentru elevi și profesori, ajutându-i să-și îmbunătățească performanța și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și colaborare.

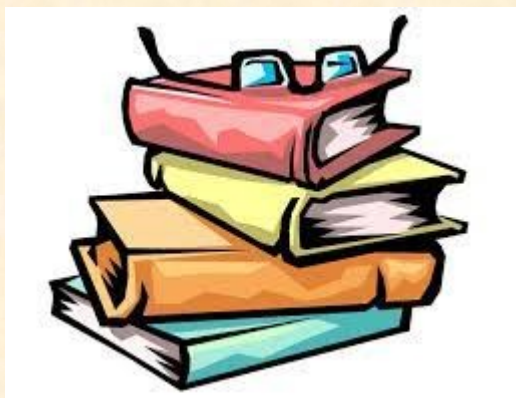
• **Dezavantajele Autoevaluării**

Autoevaluarea în contextul educațional poate prezenta următoarele dezavantaje:

- **Subiectivitatea și lipsa obiectivității:** Elevii pot fi influențați de subiectivitatea și percepțiile lor personale în timpul autoevaluării. Aceasta poate duce la o evaluare incorectă a propriilor competențe și performanțe. De asemenea, elevii pot fi prea critici sau prea indulgenți cu ei înșiși, ignorând deficiențele sau supraestimându-și abilitățile.
- **Limitări în evaluarea completă:** Autoevaluarea poate fi limitată de cunoștințele și experiența limitată a elevilor. Ei pot să nu fie conștienți de toate aspectele necesare pentru a evalua în mod adecvat propriile lor competențe și progrese. Uneori, elevii pot subestima sau supraestima nivelul de cunoștințe și înțelegere, ceea ce poate duce la concluzii eronate.
- **Tendința de a evita sau minimaliza problemele:** În timpul autoevaluării, elevii pot fi reticenți să recunoască și să admită slăbiciunile sau dificultățile lor. Acest lucru poate împiedica dezvoltarea personală și îmbunătățirea continuă. Autoevaluarea în educație necesită o capacitate de autocritică constructivă și de asumare a responsabilității pentru propriile greșeli.
- **Impactul emoțional:** Autoevaluarea poate avea un impact emoțional asupra elevilor, în special dacă se simt mereu neîndepliniți sau nesatisfăcuți de propriile rezultate. Aceasta poate duce la scăderea încrederii în sine și la demotivare în învățare. Presiunea autoimpusă și stresul asociat autoevaluării pot avea un impact negativ asupra performanțelor școlare și a bunăstării elevilor.
- **Lipsa expertizei în evaluare:** Evaluarea propriilor progrese și performanțe necesită cunoștințe și expertiză în domeniul respectiv. Elevii pot să nu aibă încă suficientă experiență sau cunoștințe pentru a evalua în mod adecvat propriile lor rezultate. Aceasta poate duce la concluzii greșite și la lipsa unei direcții clare în ceea ce privește dezvoltarea lor educațională.
- **Este important ca autoevaluarea în educație să fie susținută de feedback-ul și evaluarea externă din partea profesorilor sau altor persoane competente.** Aceasta poate ajuta la corectarea subiectivității, la furnizarea de perspective obiective și la ghidarea adecvată a elevilor în dezvoltarea lor academică și personală.

Adaptarea curriculum-ului la contextul local

Bibliotecar, Scafariu Angela, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petrila

Noile tendințe în dezvoltarea și modernizarea educației impun necesitatea elaborării materialelor suport pentru asigurarea metodologică a procesului de incluziune școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul general. Pentru a oferi o educație de calitate, focalizată pe formarea competențelor necesare unei lumi în schimbare, școlile trebuie să-și reorienteze strategiile de predare-învățare și spre contextul extern în care ele se află, valorificând potențialul educațional al comunităților locale. În acest

sens curriculum trebuie îmbogățit prin corelarea conținuturilor și a metodelor didactice cu realitatea socială, experiența cotidiană și mediul de viață al elevului.

Adaptarea curriculumului școlii la contextul local este chemată să răspundă cerințelor formulate de o societate ce se caracterizează prin:

- schimbări permanente și rapide;
- multiplicarea și diversificarea informațiilor;
- îmbogățirea și modificarea continuă a domeniului cognitiv;

În acest sens Curriculum Național pentru Învățământul Obligatoriu menționează că absolvenții învățământului general și obligatoriu ar trebui:

- să înțeleagă sensul apartenenței lor la diverse tipuri de comunități prin participare la viața socială a clasei, a școlii, a localității;
- să demonstreze capacitatea de adaptare la situații diferite prin cunoașterea diverselor roluri sociale și a implicațiilor acestora asupra vieții cotidiene;
- să contribuie la construirea unei vieți de calitate prin formularea unor judecăți estetice privind diferite aspecte ale realității naturale și sociale;
- să-și dezvolte capacitățile de investigare și să-și valorifice propria experiență prin dezvoltarea capacității de explorare a realității înconjurătoare;

Argumentele care susțin o astfel de abordare sunt multiple:

- gândirea critică, toleranța, spiritul de echipă, rezolvarea conflictelor - deprinderi și atitudine necesare funcționării cu succes într-o societate modernă, se formează în special prin participarea la experiențele vieții sociale;

- elevii învață mai bine atunci când sunt direct implicați în rezolvarea unor probleme care au sens pentru ei și pentru cei din jurul lor, învățarea devenind un proces activ;

- elevii aplică ceea ce au învățat în situații reale de viață, interacționează și relaționează cu persoane din comunitate ceea ce contribuie la creșterea motivației pentru învățare;

- elevii se integrează mai ușor în comunitate;

În acest context școala are menirea de a asigura printr-o ofertă educațională adecvată:

- dezvoltarea elevului privit ca o ființă umană unitară și complexă;
- pregătirea tuturor elevilor pentru o inserție reușită în viața reală;
- transformarea fiecărui elev într-un membru activ și competent al comunității, într-o persoană responsabilă, care îndeplinește multiple roluri;

Adaptarea curriculum-ului școlii la contextul local își propune să utilizeze contextul comunitar și resursele comunității pentru a înlesni dezvoltarea fiecărui elev, în acord cu potențialul său și transformarea lui într-un individ activ și responsabil:

- dispus să contribuie la dezvoltarea comunității sale;
- apt să funcționeze coerent și eficient în orice alt context local;
- format să valorifice oportunitățile socio-profesionale;
- pregătit să-și gestioneze existența personală;
- capabil să își asume și susțină auto-dezvoltarea;

Integrarea în curriculum pornește de la un set de idei fundamentale:

- fiecare elev este o ființă unitară și complexă, care trebuie privită ca un întreg aflat în dezvoltare;
- educația școlară trebuie să ofere răspunsuri pentru nevoile elevilor;
- demersul educațional trebuie să-și asume ca principiu cheie centrarea pe elev;
- pregătirea elevului trebuie să se realizeze în cadrul unor multiple și variate experiențe de învățare;
- experiențele de învățare trebuie să implice elevi ca participanți activi;
- activitățile curriculare trebuie construite și derulate pe baza parteneriatelor dintre elevi, învățători, membrii comunității;
- formarea autentică a elevilor se poate realiza doar în cadrul activităților bazate pe lucru în echipe și grupuri;
- activitățile curriculare trebuie să abordeze o varietate de teme cu semnificație în realitate;
- construirea unui curriculum integrat implică inovație și creativitate;

Nivelurile integrării curriculare sunt următoarele:

A) *Multidisciplinaritatea* (o temă este abordată cu ajutorul mai multor discipline)

- ✓ se centrează pe conținuturi;
- ✓ se realizează prin învățare tematică;
- ✓ se axează pe conexiunea dintre conținuturi;

B) *Interdisciplinaritatea* (sunt abordate probleme complexe care nu pot fi lămurite de o singură disciplină)

- ✓ se centrează pe competențe generale;
- ✓ se realizează prin învățare bazată pe probleme;
- ✓ se axează pe formarea unor competențe transferabile;

C) *Transdisciplinaritatea* (o problemă a vieții reale este abordată prin intermediul întrepătrunderii dintre discipline)

- ✓ se centrează pe valori și atitudini;
- ✓ se realizează prin învățare bazată pe proiect;
- ✓ se axează pe soluții la probleme ale vieții reale;

Mijloace de realizare:

A) *Lecții la diferite discipline din curriculum de bază*

- ✓ Cunoașterea mediului și științe;
- ✓ Geografie;
- ✓ Istorie;
- ✓ Matematică;
- ✓ Educație muzicală;
- ✓ Educație civică;
- ✓ Educație plastică;
- ✓ Abilități practice;

B) *Cursuri opționale*

- ✓ Să ne cunoaștem județul;
- ✓ Folclor;
- ✓ Dansuri populare;
- ✓ Micii meșteșugari;

C) *Învățarea prin servicii în folosul comunității*

- ✓ Săptămâna culorii verzi;
- ✓ Grădina de lângă școală;

- ✓ Ajutor pentru bătrâni;
- ✓ Muzeul local;
- ✓ Revista comunității;
- D) *Istoria orală*
- ✓ Culegerea unor informații despre comunitate în povestiri de familie;
- ✓ Despre oamenii comunității;
- ✓ Munca și specificul unor activități tradiționale;
- ✓ Originea unor nume;
- ✓ Istoria comunei în fotografii;

Așa cum lectura programei și a manualelor este personalizată, la fel este și proiectarea didactică, dând posibilitate cadrului didactic de a lua decizii asupra modalităților pe care le consideră optime pentru creșterea calității procesului de învățământ.

În acest sens, lecția devine o oportunitate mult mai valoroasă de adaptare a procesului de predare-învățare la contextul de viață al elevilor, la experiențele lor de viață. În cadrul acestor lecții, cadrul didactic are posibilitatea:

- să integreze în lecție elemente de conținut din comunitate;
- să utilizeze în lecție resurse din comunitate;
- să organizeze activități de învățare bazate pe metode de explorare a realității;
- să evalueze folosind modalități și instrumente care se bazează pe situații reale;

Proiectarea și realizarea corectă a evaluării rezultatelor școlare presupune cunoașterea și respectarea de către cadrul didactic a unor cerințe specifice instruirii și evaluării autentice, care, în opinia noastră, sunt în totală concordanță cu principiile educației incluzive, bine ajustate la procesul integrat de formare-evaluare a competențelor, răspund exigențelor învățământului formativ și sînt apropiate de activitatea concretă a profesorului la clasă.

Bibliografie:

1. Crețu, C., - Curriculum diferențiat și personalizat, Iași, Editura Polirom, Iași, 1998;
2. Gherghuț A., - Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2005;
3. Ilie, D.M., (coord), Strungă, C-Tin., Petrescu, M., Codorean, G.,I., Harkai, M., Țîru, C., M. -Teoria și metodologia curriculumului, Editura Mirton, Timișoara, 2009;
4. Verza, F., E. - Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială, Editura Fundației Humanitas, București, 2002.

Evaluarea în procesul de învățământ

Prof. înv. primar Scafariu Corina-Anișoara, Școala Gimnazială I. D. Sîrbu Petrila-Hunedoara

„Spune-mi și voi uita, predă-mi și îmi voi aminti, implică-mă și voi învăța” – proverb chinez

Evaluarea în sistemul semestrial se realizează pe tot parcursul anului școlar și între ultimele săptămâni ale fiecărui semestru urmărindu-se caracterul obiectiv și formativ al acestui proces de evaluare.

În învățământul primar sistemul de notare cifrică a fost înlocuit cu sistemul de apreciere prin calificative, sistem bazat pe utilizarea unor descriptori de performanță pentru a asigura astfel obiectivitatea, coerența și

compatibilitatea în evaluare.

Modelele de evaluare clasice pot fi modernizate prin modul de concepere și prin combinarea cu metode alternative de evaluare – care pun accent pe creativitatea elevilor în cazul realizării unor referate, eseuri, prezentări, proiecte etc.

În vederea aplicării corecte a evaluării în activitățile școlare, ar trebui să se țină cont de modificările care au survenit în ultimul timp și care au drept consecințe o redimensionare și o regândire a strategiilor evaluative, în consens cu o serie de exigențe:

- extinderea acțiunii de evaluare, de la verificarea și aprecierea rezultatelor la evaluarea procesului, a strategiei care a condus la anumite rezultate;
- luarea în calcul și a altor indicatori, alții decât achizițiile cognitive, precum conduita, personalitatea elevilor, atitudinile, gradul de încorporare a unor valori etc.
- deschiderea evaluării spre cât mai multe rezultate ale spațiului școlar;
- necesitatea întăririi și sancționării cât mai operative a rezultatelor evaluării;
- centrarea evaluării asupra rezultatelor pozitive și nesancționarea în permanență a celor negative;
- stabilirea unui raport optim între evaluarea cu note și evaluarea prin calificative;
- transformarea elevului într-un partener autentic al profesorului în evaluare, prin autoevaluare, interevaluare și evaluare controlator.

Principalele operații ale evaluării sunt: verificarea, măsurarea, aprecierea și decizia.

De foarte multe ori procesul evaluării este redus doar la aprecierea rezultatelor. Este adevărat că în apreciere intervin și alte criterii precum nivelul clasei de elevi și progresul, regresul fiecărui elev în parte, dar

criteriul cel mai pertinent de apreciere îl prezintă obiectivele stabilite la începutul programului instructiv-educativ.

Ce este evaluarea din perspectiva învățământului?

Pentru profesor, evaluarea este și trebuie să fie o activitate etapizată, la capătul căreia profesorul își dă seama care este pregătirea elevului, la un moment dat în comparație cu așteptările lui și cu cerințele programelor școlare.

Pentru elev, evaluarea este mijlocul prin care se realizează cum este perceput de dascăl și cum îi apreciază acesta pregătirea.

Formarea capacității de autoevaluare la elevi este strâns legată de ideea acceptării elevilor ca parteneri sau participanți în actul evaluării odată cu înțelegerea acestui proces de către elevi. Principalele argumente pentru formarea și utilizarea capacității de autoevaluare a elevilor sunt următoarele:

- elevii participă la propria formare și se cunosc mai bine (evaluarea are rol formativ);
- autoevaluările îi ajută să înțeleagă aprecierile dascălilor, dar și lacunele în învățare, efortul pentru ameliorare;
- cultivă atitudini pozitive și responsabilitatea elevilor pentru propria activitate de învățare.

Printre modalitățile de formare a capacității de autoevaluare la elevi se numără:

- notarea în colaborare cu alți elevi;
- autanotarea controlată;
- notarea reciprocă între elevi;

Este foarte important ca în evaluarea sau autoevaluarea elevilor, dascălii să comunice: obiectivele evaluării, criteriile de evaluare, conținuturile de evaluat, baremul și grila de evaluare.

Într-o societate concurențială, școala este datoră să-i ajute pe fiecare dintre elevii săi și să-și stabilească scopuri în viață în raport cu posibilitățile lui reale.

O metodă modernă de evaluare, dar încă puțin utilizată este verificarea asistată de calculator. Spre deosebire de metodele de evaluare tradiționale, evaluarea cu ajutorul calculatorului reduce subiectivismul și emoțiile care-i însoțesc pe elevi în mod obișnuit în evaluare. Se economisește timpul și efortul evaluatorului care pot fi utilizate și în alte domenii. Testarea asistată de calculator, dar și alte tipuri de probe pot fi realizate chiar de către elev, prin autoevaluare, cu efecte reglatorii asupra învățării.

Pe lângă metodele de verificare propriu-zise, întâlnim metode utilizate în măsurare (notarea prin calificative, culori, litere, note, puncte); metode de interpretare și apreciere (scale de apreciere, metode de interpretare calitativă) și metode de autoevaluare.

Integrarea evaluării în activitatea didactică este determinată de înțelegerea corectă a rolului reglator pe care îl deține actul evaluării pentru procesul instructiv-educativ. Evaluarea este o condiție a eficacității procesului instructiv-educativ prin faptul că orientează și corectează predarea și învățarea.

Evaluarea nu este o acțiune juxtapusă celor de predare-învățare, ci este integrată în acestea prin diverse modalități: evaluarea inițială, evaluarea continuă și evaluarea finală.

Realizarea permanentă și sistematică a unei evaluări a procesului instructiv-educativ permite cunoașterea, explicarea și perfecționarea rezultatelor elevilor și chiar a proceselor de predare-învățare care au produs aceste rezultate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cucuș, C, Probleme de docimologie didactică în Psihopedagogie, Iași, Editura Polirom, 1998;
2. Jinga, I., Petrescu, A., Savotă, M. Ștefănescu, V. Evaluarea performanțelor școlare, București, Editura Afeliu, 1996

Predarea limbii și literaturii române în contextul digitalizării

Prof. dr. Țene Simona , Colegiul Național „Regina Maria” Deva

Numită ca “inovația tehnologică cea mai importantă a pedagogiei moderne”, instruirea asistată de calculator (IAC) contribuie la eficiența instruirii, este un rezultat al introducerii treptate a informatizării în învățământ.

Interacțiunea elev-calculator permite diversificarea strategiei didactice, facilitând accesul elevului la informații mai ample, mai logic organizate, structurate variat, prezentate în modalități

diferite de vizualizare. De fapt, nu calculatorul în sine ca obiect fizic, înglobând chiar configurație multimedia, produce efecte pedagogice imediate, ci calitatea programelor create și vehiculate corespunzător, a produselor informatice, integrate după criterii de eficiență metodică în activitățile de instruire. Modernizarea pedagogică implică deci, existența echipamentelor hardware (calculator), a software-ului (programelor) și a capacității de adaptare a lor, de receptare și valorificare în mediul instrucțional.

Calculatorul oferă posibilități reale de individualizare a instruirii. El nu este doar un mijloc de transmitere a informației, ci poate oferi programe de învățare adaptate conduitei și cunoștințelor elevului. Acesta poate fi utilizat în procesul de predare –învățare de către profesor și elev în scopul intermediării activității de predare interumană ce are loc între cei doi poli educaționali: profesor și elevi.

În practica didactică, se concretizează o serie de alternative (care cuprind elemente TIC) la metodele de predare-învățare-evaluare tradiționale. O lecție care folosește avantajele tehnologiei internet și multimedia se comportă sub forma unui profesor virtual, oferind un nivel ridicat de asistență prin prelegeri cu suport multimedia, activități practice asistate de calculator, instrumente pentru evaluare, instrumente pentru învățarea prin cooperare. Utilizând calculatorul în procesul educative, stimulăm învățarea prin motivarea elevilor pentru folosirea acestuia în scopuri educative, facilităm procesele de prezentare a informației.

Calculatorul este un mijloc care s-a integrat foarte bine în sistemul mijloacelor didactice poate fi folosit cu succes la ore, în oricare moment al desfășurării unei lecții.

Spre deosebire de modelul tradițional care vizează memorarea, organizarea cunoștințelor și utilizarea acestora, teoriile învățării bazate pe utilizarea TIC în actul didactic, propun un model în care achiziția cunoștințelor este înlocuită cu construcția competențelor (abilități, deprinderi, informații, atitudini). Utilizarea instrumentelor TIC solicită din partea cadrului didactic o atenție sporită în selectarea: metodei de predare – învățare – evaluare; softurilor educaționale de calitate; informațiilor accesibile pe Internet.

Unele dintre avantajele utilizării instrumentelor TIC ar fi că:

- *Individualizează instruirea elevilor prin adaptarea nivelului de pregătire în raport de calitatea rezultatelor obținute în procesul de învățământ;*
- *Imaginea clasei și a elevului devine mult mai obiectivă, controlul și asistența psihopedagogică a elevilor fiind susținute de elemente observabile și măsurabile;*
- *Constituie un factor motivațional suplimentar de largire a orizontului de cunoaștere;*
- *Stimularea gândirii logice și a imaginației*
- *Consolidează abilități de investigare științifică;*
- *Formarea deprinderilor practice utile;*
- *Ajută elevii cu deficiențe să se integreze în societate și în procesul educațional;*
- *Asigură alegerea și folosirea strategiilor adecvate pentru rezolvarea diverselor aplicații;*

Calculatorul este extrem de util deoarece stimulează procese și fenomene complexe pe care nici un alt mijloc didactic nu le poate pune în evidență. Prin intermediul lui se oferă elevilor, modelări, justificări și ilustrări ale conceptelor abstracte, ilustrări ale proceselor și fenomenelor neobservabile sau greu observabile din diferite motive.

Calculatorul este folosit pentru dezvoltarea capacităților de comunicare pentru colectarea, selectarea, sintetizarea și prezentarea informațiilor. Metodele și tehnicile, îmbinate în mod eficient cu softurile educaționale, duc la formarea unui stil de muncă de tip participativ, prospectiv și creativ.

Platforma AeL, slide-show-urile în Microsoft Power Point, filmele editate cu Windows Movie Maker, Flash Media Player cu simulări, soft-ul educațional în general sunt resurse care odată integrate în demersul didactic conduc la realizarea unor lecții interactive. Softul educațional conduce la o învățare sincronă, în care profesorul coordonează și monitorizează lecția, creează un mediu educațional nou.

Softuri interactive pentru însușirea unor cunoștințe noi creează un dialog între educabil și programul respectiv; interacțiunea poate fi controlată de computer (dialog tutorial) sau de educabil (dialog de investigare); softul preia una din funcțiile profesorului, fiind construit pentru a-l conduce pe elev, pas cu pas, în procesul de învățare după o strategie stabilită de proiectantul softului.

Un astfel de exemplu este platforma e-learning AeL; Lecțiile AEL prezintă avantajul că pot fi utilizate ca atare (pentru o clasă cu nivel mediu), dar pot deveni, în același timp, punctul de plecare al unor discuții complexe pentru elevii cu potențial superior de receptare a textului iterar, capabili de performanțe. Acestea contribuie astfel semnificativ la dezvoltarea competențelor de comunicare orală sau scrisă: receptarea mesajului oral, receptarea mesajului scris, exprimarea orală și exprimarea scrisă, crearea de mesaje etc. Lecțiile AEL și-au dovedit eficiența și datorită faptului că obiectivele propuse (generale sau operaționale) sunt centrate pe

formarea de capacități proprii folosirii limbii în diferite situații de comunicare, reprezentând o adaptare adecvată a conținuturilor de învățare la nivelul de vârstă și la interesele elevului.

Prezentările Power Point sunt deosebit de utile, dacă profesorul corelează în mod optim obiectivele lecției cu întreg conținutul acesteia. Prezentările Power Point prezintă avantajul că permit o abordare multidisciplinară a unor secvențe ale lecției, contribuind astfel la dezvoltarea capacităților cognitive și afective ale elevului.

Bubbl.us (<https://bubbl.us>) este o aplicație simplă pentru crearea de hărți conceptuale colaborative online care pot fi stocate sau exportate ca imagini sau html, pentru a fi publicate pe blog sau în pagină web, pot fi printate sau trimise prin e-mail. Astfel, în dirijarea învățării, elevii pot fi provocați să completeze o hartă conceptuală în care să înscrie trăsăturile unui personaj dintr-un text studiat. La finalul completării, elevii vor fi solicitați să comunice felul în care au completat harta conceptuală colegului de bancă. Astfel, vor fi exersate și competențele de evaluare, iar elevii vor primi feedback rapid.

Prezi (<http://prezi.com>) este o aplicație pentru crearea de prezentări non-lineare, cu posibilități ca: zoom, itinerar al prezentării, inserare de legături, imagini, videoclipuri, texte, fișiere pdf, desene. În momentul însușirii de noi cunoștințe, elevii pot fi solicitați să realizeze prezentarea unui scriitor, a operelor lui.

De la crearea unor bloguri sau resurse de tip wiki la dicționare și biblioteci on-line, există numeroase posibilități de utilizare a calculatorului în practica didactică.

Concluzionând, putem spune că utilizarea tehnicilor și tehnologiilor informaționale computerizate, adică implementarea educației asistate de calculator, constituie calea pentru creșterea eficienței și asigurarea calității procesului de învățământ. Educația asistată de calculator necesită o riguroasă proiectare didactică (design instrucional). Utilizarea noilor tehnologii (TIC) oferă profesorului mijloacele cu ajutorul cărora poate aborda într-o nouă perspectivă demersul educațional.

BIBLIOGRAFIE:

1. Adăscăliței, A., Instruire asistată de calculator, Didactica informaticii, Editura Polirom, București, 2007.
2. Cucoș, Constantin, Informatizarea în educație, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Dumbravă, Emil, Utilizarea calculatorului în studiul limbii și literaturii române în liceu, 2008.
4. Manolescu, M., Evaluarea școlară. Metode, tehnici, instrumente, Editura Meteor Press, București, 2005 coord. Singer, Mihaela, Tehnologia informației și a comunicațiilor în procesul didactic.
5. Ghid metodologic. Gimnaziu și liceu, MEC, CNC, 2002.

Power Point – un mod de conversație în geometrie

**Prof. Todorici Monteola-Ilona, Colegiul Tehnic „Constantin Brâncuși” Petrila,
județul Hunedoara**

Cunoașterea unor metode de raționament în studiul geometriei este necesară, deoarece acestea înlesnesc înțelegerea demonstrațiilor și constituie mijloace de cercetare în rezolvarea problemelor. Geometria este o ramură a matematicii care poate fi predată și evaluată pe baza mai multor tipuri de conversații și anume conversația catehetică (examinatoare), conversația euristică și conversația-dezbatere.

Conversația catehetică (examinatoare) are ca funcție principală constatarea nivelului la care se află cunoștințele elevilor la un moment dat.

Conversația euristică se reprezintă sub forma unor serii legate de întrebări și răspunsuri, la finele cărora să rezulte, ca o concluzie, adevărul sau noutatea pentru elevi.

Conversația-dezbatere contribuie la socializarea individului, la formarea spiritului critic și la formarea capacității lui de cooperare.

De zeci de ani se afirmă că geometria este considerată de elevi ca fiind partea cea mai grea a matematicii de aceea profesorul de matematică trebuie să găsească metode cât mai atractive de a prezenta lecția.

Din experiența pe care o am la catedră, pot spune că elevii devin mai atenți și interesați dacă în cadrul lecției de geometrie profesorul le prezintă un material power point, denumit prescurtat ppt, moment în care ei devin foarte atenți și curioși asupra materialului prezentat, aici putând utiliza conversația catehetică dar și conversația euristică.

Conversația este metoda de învățământ ce constă în valorificarea difactică a întrebărilor și răspunsurilor. Cum se poate observa, ea este o metodă tot verbală, ca și expunerea, dar mai activă decât aceasta motiv pentru care sunt evidențiate următoarele cerințe ale utilizării conversației și anume calitatea întrebărilor, calitatea răspunsurilor și posibilități de aplicare eficientă, activizatoare, creative.

Calitățile întrebărilor:

- ✓ să fie formulate corect, atât sub aspect gramatical, cât și logic; să fie precise;
- ✓ să se refere la un conținut limitat;
- ✓ să fie de o variată suficientă;
- ✓ să fie asociată de fiecare dată cu timpul de gândire pe care îl necesită, în funcție de dificultatea ei;

✓ să fie evitate întrebările care determină răspunsuri monosilabice ('da', 'nu') și cele care cuprind sugerarea răspunsului.

Calitățile răspunsurilor:

- ✓ să fie corect din punct de vedere gramatical și logic;
- ✓ să acopere întreaga sferă a întrebării;
- ✓ să vizeze cu precizie conținutul esențial al întrebării;
- ✓ să fie evitate formulările fragmentare, sacadate

Procedee de activizare. Situații posibile de aplicare:

- rezolvarea unor obiective cognitive variate : definiere, descriere, identificare, relatare, comparare; clarificarea prin dialog euristic;
- utilizarea variată a întrebărilor: directe, inverse, de controversă, de revenire, deschise;
- găsirea unor noi relații cauzale;
- reanaliza, redefinirea, reordonarea conținuturilor;
- găsirea de noi exemple, noi argumente;
- antrenarea elevilor în evaluarea răspunsurilor;
- combinarea conversației euristice cu cea catehetică;
- alternarea stimulilor : verbali, vizuali;
- formularea întrebărilor după nivelul elevilor;
- solicitarea atitudinilor , opiniilor personale;
- combinarea cu celelalte metode interogative : dezbateră, problematizarea, brainstormingul.

Totodată, consider că prezentarea PPT este cea care dezvoltă memoria vizuală a elevilor, ei încercând să-și aducă aminte de imaginile văzute anterior, uneori chiar și formule și teoreme atunci când au nevoie în contextul altor lecții.

Pentru o reușită în prezentarea în acest program a unei lecții la geometrie de obicei țin cont de mai multe aspecte, și anume:

- ✓ modul în care îmi aleg secvențe din cadrul lecției (anumite definiții, teoreme, formule sau desene);
- ✓ modul în care pun în evidență noutățile unei lecții (colorit deosebit pentru a atrage atenția);
- ✓ modul de așezare pe slide a celor ce urmează a fi prezentate și ordinea acestor slide-uri;

Un număr mic (până în 6) de slide-uri pentru ca elevii să rețină vizual ceea ce li se prezintă și pentru ca aceștia să nu se plictisească.

Condiția necesară și suficientă a conversației didactice se concretizează în câteva cerințe privind calitățile întrebărilor, pe de o parte, și ale răspunsurilor, pe de alta enunțate mai sus. Astfel, întreaga strategie didactică

este pusă sub semnul conceptului de învățare interactivă, centrată pe elev. Acesta are șansa de a se implica nemijlocit în activitatea de dobândire de noi cunoștințe și deprinderi, de a gândi liber, independent. Metodele interactive sunt consumatoare de timp, dar, în final, achizițiile elevilor contează cel mai mult și merită efortul. În organizarea succesiunii de situații educative prin intermediul cărora elevii să ajungă individual sau în grup la noi achiziții, precum și la exersarea și dezvoltarea competențelor,

Bibliografie:

1. Costică Lupu, Dumitru Săvulescu, Metodica predării geometriei. Editura Paralela 45, 2003;
2. Liliana Sacară, Iulia Cristina-Dumitriu - Psihopedagogie, Alma Mater, București, 2007.

Aplicarea teoriei inteligențelor multiple în orele de biologie

Prof. Zorilă Coculeana, Școala Gimnazială „Ion Desideriu Sîrbu” Petria

Învățarea este definită ca un produs cantitativ și calitativ al cunoașterii sistematice, formale și nonformale; un proces de achiziție de fapte, abilități și metode care pot fi utilizate potrivit necesităților și contextelor; activitate de realizare a unor seturi noi de semnificații și sensuri; capacitate superioară de înțelegere, interpretare și reinterpretare a realității percepute și procesate, în moduri care variază în raport cu personalitatea celui care învață; comportament, produs și proces.

Profesorul trebuie să fie atent și să țină sub observație tipurile de activități pe care le folosește la clasă și să-și analizeze constant modul de abordare al conținutului din perspectiva numărului și tipului de inteligențe pe care le activează într-un anumit interval de timp.

Mai mult chiar, pentru a-și accelera progresul școlar, elevul poate fi îndrumat să-și conștientizeze profilul de inteligențe, să-și antreneze acele moduri de învățare care i se potrivesc cel mai bine, dar și să i se stimuleze gradul inteligențelor reprezentate minimal.

Teoria Inteligențelor Multiple, ne ajută să ne cunoaștem elevii și din perspectiva aptitudinilor lor, a intereselor pe care le manifestă și ne instrumentează în a-i ajuta să evolueze în mod diferit. Din aceasta perspectivă este important să schimbăm modul în care lucrăm cu elevii.

Pedagogia Teoriei Inteligențelor Multiple implică faptul că profesorii pot să faciliteze învățarea în mod diferit pe baza forței și a slăbiciunii intelectuale ale indivizilor, pot structura activitățile de învățare în jurul perspectivei multiple de rezolvare a unei probleme prin folosirea diferitelor tipuri de inteligențe.

Un concept elaborat de Howard Gardner în anul 1993, care susține existența, la nivelul fiecărui individ, a unui set de opt inteligențe, care descriu mult mai bine capacitatea cognitivă a omului printr-un set de abilități, talente, deprinderi mentale. Toți indivizii normali posedă fiecare dintre aceste inteligențe într-o anumită măsură. Ceea ce îi diferențiază este gradul lor de dezvoltare și natura unică a combinații lor.

Odată acceptată teoria inteligențelor multiple, obiectivul avut în vedere este selectarea inteligențelor. Gardner susține că unele inteligențe sunt mai bine reprezentate, sunt „tari”, iar altele mai puțin reprezentate, „slabe”.

Gardner a izolat următoarele inteligențe, caracterizându-le astfel:

a. inteligența verbală - lingvistică - se referă la cuvinte, limbaje, scris și vorbit;

b. inteligența logico - matematică - se referă la gândirea inductivă și deductivă, la numere și la modele abstracte;

c. inteligența vizuală - spațială - capacitatea de a vizualiza, de a crea imagini mentale;

d. inteligența corporală - kinestezică - se referă la mișcările fizice și cunoașterea corpului; este coordonată de cortexul motor, care coordonează mișcarea corporală;

e. inteligența muzicală - ritmică - se referă la recunoașterea modelelor tonale, a sunetelor, a ritmurilor, a bățăilor;

f. inteligența interpersonală - se referă la relațiile interpersonale și comunicare;

g. inteligența intrapersonală - se referă la autorefecție, metacogniție în știință;

h. inteligența naturalistă - se referă la capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta produse cu ajutorul clasificărilor din natură și a reprezentărilor din mediul înconjurător.

Ce propune, de fapt, teoria lui Howard Gardner? Schimbarea percepției pe care o are profesorul despre elev, astfel:

- el nu mai trebuie să fie privit ca un element dintr-o masă de copii care trebuie aliniat la medie și uniformizat cu restul clasei;
- copilul trebuie privit ca un unicat, cu abilitățile, posibilitățile și ritmul său de lucru.

Se impune astfel ca educatorii să recunoască și să educe o gamă largă de talente și abilități. Ei trebuie să structureze prezentarea materialului într-un stil care să angajeze majoritatea tipurilor de inteligențe;

- să-și organizeze activitatea plecând de la ideea că fiecare are modul lui de a percepe, arestul lui și atitudinea lui de învățare, prin urmare necesită o abordare individualizată, diferită de a altora.

Diferențierea presupune o bună cunoaștere și analiză a elevilor și poate viză, concret: tehnologia didactică, modul de tratare a elevilor la lecții, diferențierea sarcinilor de muncă independentă în clasă sau acasă, prezentarea adecvată a conținutului, respectarea ritmului de lucru al elevilor.

Una din temele la care am aplicat teoria inteligențelor multiple a fost „Sistemul circulator”, clasa a VI -a, lecție de evaluare.

ETAPE PARCURSE:

1. Profesorul anunță tema, obiectivele și modul de lucru

2. Echipele sunt constituite în funcție de aptitudinile fiecărui elev astfel:

- grupa I – “Pictorii “
- grupa a II-a – “Scritorii”
- grupa a III-a – “Matematicienii”
- grupa a IV-a – “Doctorii și pacienții”

3. Fiecare grupă primește câte o fișă de lucru cu următoarele sarcini:

- ❖ „Matematicienilor” li se cere să propună probleme de matematică legate de cantitatea de sânge din corp, de cantitatea de plasmă din sânge și să le rezolve. Inteligența logico-matematică- capacitatea de a opera cu modele, categorii și relații, de a grupa și ordona date, precum și de a le interpreta

- ❖ „Scrititorilor” li se cere să scrie un articol legat de igiena sistemului circulator. Inteligența lingvistică- capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta produse cu ajutorul codului lingvistic

- ❖ „Pictorialor” li se cere să deseneze schema circulației mari și mici a sângelui Inteligența spațial-vizuală –capacitatea de a forma un model mental al lumii spațiale, de a opera folosind un asemenea model, adică de a rezolva probleme și de a dezvolta produse cu ajutorul reprezentărilor spațiale și al imaginii

- ❖ „Doctorilor” să ia tensiunea arterială și pulsul “pacienților” și să noteze valorile găsite, apoi să le compare cu cele normale și să elaboreze concluzii (ajutați și de pacienți) Inteligența intrepersonală- capacitatea de a rezolva probleme și de a dezvolta produse prin cunoașterea și interacțiunea cu ceilalți.

4. După ce termină, fiecare grupă prezintă sarcinile rezolvate

Prin această metodă relația dintre elevi este promovată, rezultând a fi pozitivă și de respect, în măsura în care fiecare membru al grupului recunoaște importanța contribuției fiecăruia și dezvoltând astfel spirit de

echipă. Așadar aplicarea cu regularitate a metodelor inovative, de cooperare, duc în timp la rezultate superioare, relaționări heterogene mai pozitive, motivație intrinsecă mai mare, respect de sine mai crescut și dezvoltă abilități sociale deosebite. Este foarte clară creșterea autostimei personale și deci o mai mare bunăstare psihologică, crește capacitatea de înțelegere iar conținuturile de învățare devin mai semnificative și mai persistente în memorie.

Prin acest tip de activitate au fost implicați toți elevii în rezolvarea sarcinilor propuse, în funcție de aptitudini: literare, matematice, artistice, sanitare, fiind utilizate metodelor de lucru prin care se solicită elevilor inteligențele multiple duc la dezvoltarea intelectuală armonioasă și eficientă a elevilor, îi apropie mai mult de biologie și asigură desfășurarea orelor într-o atmosferă degajată și atractivă. Metodele moderne sunt de fapt metodele tradiționale modernizate, între ele istând o strânsă legătură. Ele, împreună, oferind elevilor posibilitatea exploatării unornoi domenii, dobândirii de noi cu noștințe și dezvoltării de noi competențe astfel încât să facă față condițiilor societății moderne.

În consecință, cadrul didactic trebuie să utilizeze fiecare categorie de metode. Aceste metode prezintă atât avantaje cât și limite. O posibilitate de optimizare o reprezintă combinarea metodelor tradiționale cu cele alternative.

Bibliografie

1. Bulboacă, M. - Stimularea inteligențelor multiple ale copiilor și adulților, Editura Servo-Sat, Arad, 2005;
2. Cerghit, I., - Metode de învățământ, Ediția a IV–a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Howard Gardner - Inteligențe multiple. Noi orizonturi, Editura Sigma, 2006;
4. Ulrich C ., Petrescu P., - Managementul clasei- învățarea prin cooperare, Editura Corint, București, 2000.